

Gregor Klančnik

KRISTALIZACIJA SAMOUPRAVNE UREDITVE

Značilnost našega samoupravnega socializma sta demokracija in tržni medsebojni odnosi. V zadnjih letih in tudi še v prvem polletju letošnjega leta so ob maličenju demokracije in poslovne morale, prevelikem obremenjevanju gospodarstva in preobsežni porabi visoka inflacija, nelikvidnost in rast deficita zunanje trgovinske plačilne bilance bili spremljevalci dinamike rasti poslovanja. Premajhna učinkovitost naložb, pomanjkanje finančnih sredstev za nove investicije sta povzročala rast nezaposlenih in odhajanje zdrave mlade delovne sile na tuje. V tem odstopanju od osnovne smeri naše družbene ureditve je razlog za korekturo, ki je bila dana v obliki začasnih improvizacijskih stabilizacijskih ukrepov in dolgoročneje v obliki dopolnil zvezne in republiške ustave.

Še predno je kriza sistema dosegla svoj vrh smo pristopili k urejanju takih odnosov, ki nas bodo na podlagi čistih računov med republikami, občinami, in-

zum, ki konkretno ureja delitve dohodka in osebnih prejemkov. Že pred sprejetjem dopolnil zvezne ustave smo si priborili mehanizem, ki proizvajalcem jekla daje sprotne prilagojevanje prodajnih cen z notranjimi cenami v ZRN, kar se neposredno odseva v poslovanju prvega polletja.

VRAČANJE DONOSNOSTI

Vremena železarstvu se jasniro smo zato napisali ob sklenitvi prvega četrtletja letošnjega leta. Optimizem je bil upravičen, slonel je na končno doseženi spremembi prodajnih cen in na dosežkih leta 1970. Z vrednostjo prodajnega blaga izražene proizvodnje smo ustvarili za 1 milijardo 515,3 milijona din ali 19% več od predhodnega leta. Pri tem so napredovale Jesenice za 15,8%, Ravne za 24,3% in Štore za 22,3%. Ker se je delovna skupnost vsega združenega podjetja znižala na 11.568 delavcev ali za 2,2% se je produktivnost izražena z realizacijo na zaposlenega letno povzpela na 131

Proizvodnja v avgustu 1971

V avgustu smo dosegli 8,4% letnega plana proizvodnje. Dvanajstina letnega plana je presežena za 1,2%. Proizvodnja je ostala za 4,2% pod operativnim planom in to v vseh obratih razen v jeklovleku, livarni I pri litini in obdelanih valjih, livarni II ter šamotni. Na elektroplavžu je ostala proizvodnja pod operativnim planom za 5,7%, zaradi koksiranja elek-

trode II, v jeklarni za 5,4% in valjarni II 14,1%, zaradi valjanja za izvoz in valjanja ploščatih profilov.

V kumulativi ostaja proizvodnja za 5,1% pod letnim planom in to v valjarni II za 29,2% in livarni I pri surovih valjih za 21,1% in obdelanih valjih za 19% ter litini za 17,2%.

in to na Jesenicah 135 milij. din kar je porast za 7%, na Ravnah za 89,5 milij. din ali 22% več in v Štorah 50 milij. din ali 27% več od leta 1969 je ostanek dohodka za sklade ali dobiček znašal 45,1 milij. din in za 65% presegel dosežek predhodnega leta.

Dosežena akumulacija, ki je skupaj z amortizacijo znašala 142,3 milij. din ali 8% celotnega dohodka sicer še ni bila na višini normalne razširjene reprodukcije, razveseljiva pa je bila njena tendenca navzgor saj je leta 1969 znašala le 6,7%. Akumulativnost so dosegle vse tovarne in to Jesenice 7,4%, Ravne 9,3% in Štore 8,1%.

Tudi dosežki prvega četrtletja so upravičevali prognozo jasnega vremena. V prvih treh mesecih letošnjega leta je realizacija znašala 457,2 milij. din ali 27% več kot v enakem obdobju lani, zabeležen napredek pa je bil na Jesenicah 22%, na Ravnah 29% in v Štorah 49%. Topla sončna klima, zlasti če traja predolgo pa ne prinaša le dobrote. Obračun polletnega poslovanja to dokazuje.

USTAVITEV ODLIVANJA DOHODKA

Slovenske železarne so v svojem polletnem poslovanju nadaljevale z izboljševanjem prejemkov zaposlenih in s poviševanjem akumulativnosti. S tem so se odtrgale iz liste garjavih podjetij in ostale ne le proizvodno ustvarjalne temveč so postale tudi donosna organizacija združenega dela. Ob tem, da je število zaposlenih, ki je v poprečju znašalo 11.609 proti enakemu obdobju lani ostalo skoraj nespremenjeno je združeno podjetje doseglo 983,3 milij. din eksterne realizacije kar je 36% več kot v prvih 6 mesecih leta 1970. Kljub temu, da so se poprečni osebni dohodki dvignili na 1.561 din mesečno ali za 17% je bruto akumulacija, to je amortizacija povečana za presežek dohodka ali dobiček, bila povišana od 75,1 milij. din na 132,6 milij. din ali za 76%. Posamezne železarne so dosegle naslednjo bruto akumulacijo: Jesenice 80,5 milij. din ali 105% več od prvega polletja 1970, Ravne 36,7 milij. din in napredovale za 38% ter Štore 14,8 milij. din ali 59% več kot prvo polletje predhodnega leta. S tem je v strukturi celotnega dohodka bruto akumulacija, ki je osnova jačanja materialnega potenciala tovarn znašala 12,1% in to v železarnah Jesenice 12,6%, Ravne 11,2% in Štore 11,1%.

Posebno zanimiv je podatek donosnosti izražene z dobičkom povečanim z amortizacijo, ki presega minimalno predpisano stopnjo. Ta je znašala na Jesenicah 48,4 milij. din, na Ravnah 25,7 milij. din in v Štorah 10,8 milij. din kar za celo združeno podjetje pomeni 85,6 milij. din ali 7,8% celotnega

dohodka. Na zaposlenega so se pri takem najrealnejšem prikazu donosnosti iz zadnjega ob ustanovitvi združenega podjetja na prvo mesto povzpele Jesenice. Ta tovarna je kljub pokrivanju razmejitvenih stroškov iz sušnih let 1967 in 1968 v prvem polletju letošnjega leta akumulirala 8.750 din, a lani celo leto 3.100 din na zaposlenega. Na Ravnah je dosežek obraten. Medtem ko jim je lani celo leto donosnost na zaposlenega znašala 7.350 din in so bile v vsem podjetju na prvem mestu so v prvem polletju letos zaostale in dosegle 7.050 din. Štore so napredovale od lanskih celoletnih 3.180 din na letošnjih polletnih 4.650 din.

NELIKVIDNOST ZADRŽUJE PORABO SADEŽEV

Kljub spremenjenim odnosom v donosnosti so v akumulativnosti absolutno porastle vse tri tovarne. Slaba stran jasnega vremena pa je v nelikvidnosti vsega podjetja in posameznih organizacij združenega dela.

Naše terjatve pri kupcih so se fantastično dvignile od 428,5 milij. din na začetku na 570,2 milij. din na koncu polletja. Ni je banke v državi, katera bi nas mogla napajati s tako obsežnimi krediti, da bi kompenzirala terjatve in omogočila redno oskrbovanje s potrošnim materialom in tekoče vzdrževanje naprav. V prvem polletju je vezava pri kupcih znašala na Jesenicah 89, na Ravnah 98 in v Štorah 73 dni. Prav v letni vročini je skupaj z zveznimi stabilizacijskimi ukrepi nastopila taka suša, da so se do kraja izpraznili ne le naši denarni tresorji temveč tudi skladišča surovin, starega železa in drugega volčka. Pred težko in nerešljivo neznanko se nahaja vodstvo podjetja pri iskanju izhoda iz te zagate. Kredite, ki jih občasno dobivamo in katere upravičeno pričakujemo predvsem sedaj, bodo brez spremenjenih odnosov do kupcev le kratkotrajno podaljševanje naše donosne proizvodne ustvarjalnosti. Ker je prodaja za denar v državi prava čarovnija, je večja preusmeritev na izvoz nujna.

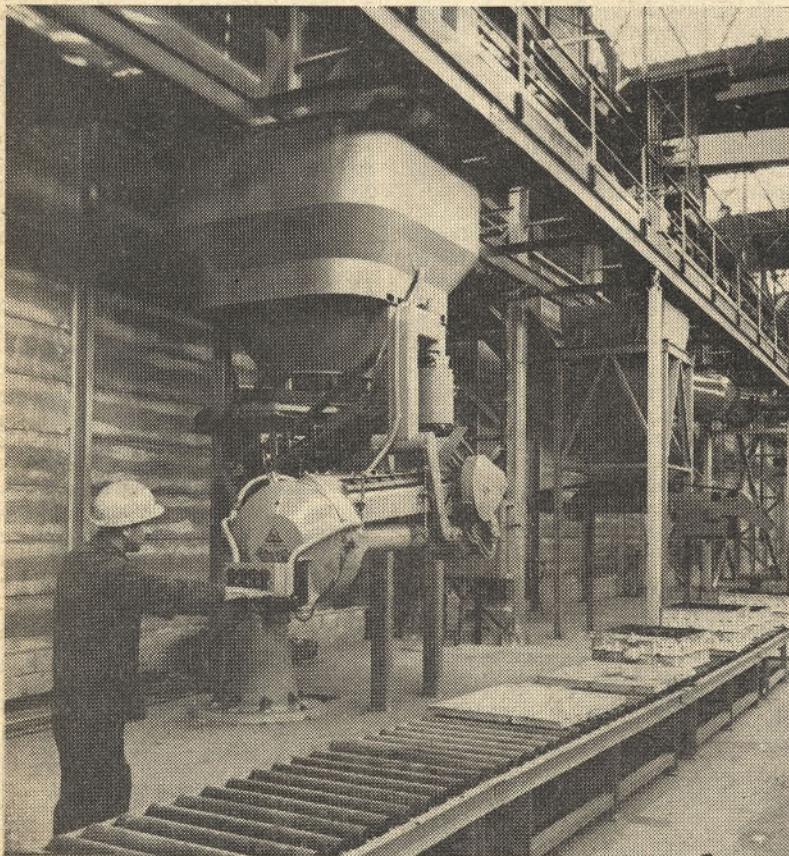
Samoupravni sporazum za področje delitve dohodka in osebnega dohodka, ki bo v kratkem uveljavljen bo od nas vseh in od posameznih organizacij združenega dela terjal dvojce:

— tako organizacijo in tako produktivnost dela, da bodo z dodatki povečani poprečni kalkulatorni neto osebni dohodki obračunani;

— tako rentabilnost in tako donosnost poslovne dejavnosti, da bo zagotovljeno jačanje materialne osnove temeljne organizacije združenega dela ali tovarne.

To naj bi pomenilo red in vzpodbudo v delitvenih odnosih, varnost delavca in stabilnost or-

(Nadaljevanje na 2. strani)

teresnimi skupnostmi, poslovnimi grupacijami, podjetji in temeljnimi organizacijami združenega dela privedli do zdrave poslovnosti in do izravnave porabe z delovno storilnostjo.

Pripadniki bazične proizvodne dejavnosti, ki smo z odlivanjem ustvarjenega dohodka plačevali visok davek nestabilnosti in inflaciji pozdravljamo ustavne spremembe in samoupravni spora-

tisoč din ali za celih 21% in to na Jesenicah za 24,5%, na Ravnah za 18,1% in v Štorah za 21,8%. Logično je, da je ob takih rezultatih poslovanja porastel tudi dohodek oziroma sredstva s katerimi organizacije združenega dela samostojno razpolagajo.

Kljub temu, da smo lani v celotnem podjetju izplačali bruto 273,7 milij. din osebnih dohodkov ali 16% več od predhodnega leta

POSLOVANJE V I. POLLETJU

O poslovanju slovenskih železarn v I. polletju letošnjega leta smo bili obveščeni v prejšnji številki našega glasila in v nekaj podatkih za Železarno Štore ugotovili, da smo to razdobje zaključili s pozitivnimi rezultati.

Obseg proizvodnje se je v primerjavi s preteklim letom povečal za 15 %, letni načrt pa je izpolnjen s 46,9 %. Metalurški obrati so najbližje planskim obveznostim, kovinska enota nekoliko zaostaja, vendar je nasproti lanskemu letu občutno povečala količino proizvodnje. Dosežena skupna proizvodnja je 82.301 t, to je za 10.568 t več, kot v enakem razdobju preteklega leta, proizvodnja namenjena prodaji pa znaša 46.188 t ali 8.205 t več kot lani.

Število zaposlenih se je povečalo za 7 %. Produktivnost dela je porasla za 7 % po količini in za 49 % po vrednosti. Porast po vrednosti je v večji meri odraz povečanja cen, deloma pa lahko to pripišemo večjemu obsegu realizacije in kvalitetnejši proizvodnji.

Realizacija v višini 131.142 tisoč din je za 57 % višja, kot v lanskem I. polletju. Metalurška skupina jo je povečala za 68 % in kovinska za 41 %. Povprečna prodajna cena je 2.748 din/t, lani je bila 2.057 din. Izvoz je vrednostno porastel za 56 %, vendar zavzema — tako kot lansko leto — okrog 10 % v eksterni realizaciji, medtem ko smo v letnem načrtu sprejeli obveznost za 15 % od realizacije.

Uvoz je v I. polletju relativno nizek, vendar je treba računati s tem, da večji del uvoza pade v II. polletje. Razmerje med izvozom in uvozom je 1.56:1.

Likvidnost v podjetju se, prav tako kot v celotnem našem gospodarstvu, ne izboljšuje. Kupci nam dolgujejo povprečno 73 dni, enak odnos imamo mi do dobaviteljev, vendar s to razliko, da smo imeli ob koncu I. polletja za 25.292 tisoč din več terjatev, kot obveznosti. Vsa prizadevanja za izboljšanje takega stanja so dokaj jalova. Okrog 63 % terjatev se poravnava s kompenzacijami in asignacijami, le manjši del priteka na žiro račun, zato so sredstva pri banki skoraj nepretrgoma blokirana.

Zaloge surovin, polizdelkov in izdelkov so se v tem polletju povečale od 45.570 tisoč na 51.070 tisoč din ali za 12 %. Za povečanje obratnih sredstev imamo delno kritje s kratkoročnimi krediti, v zvezi s tem pa se povečujejo obresti, zato si Združene železarne prizadevajo, da bi pridobile stalne vire za obratna sredstva.

Poslovni stroški so za 60 % višji kot v preteklem letu, vendar so nižji od kvote po rebalansiranem planu. Povišanje nasproti lanskemu letu je posledica višje proizvodnje, v glavnem pa se tu kaže porast cen za surovine in ostali reprodukcijski material, zvišanje cen za elektroenergijo in storitve. V primerjavi z rebalansom plana ugotavljamo večji delež za tuje storitve in delež za amortizacijo, ki nastopa v zvezi z aktiviranjem osnovnih sredstev v novi valjarni.

Finančni rezultat je pozitiven in za 90 % presega polletno obveznost po rebalansiranem planu.

Iz navedenih podatkov ugotavljamo, da smo dosegli večji porast poslovnih uspehov, kot je povprečje celjske industrije, da pa imamo slabše pogoje glede likvidnosti, saj so indeksi naših terjatev in obveznosti višji od povprečja.

V primerjavi s preteklim letom beležimo naslednja povečanja:

celotni dohodek	56,5 %
amortizacija	81,8 %
dohodek	90,1 %
dobiček	31,6 %

Stopnja akumulacije je v našem podjetju 6,2 %, Ravne imajo stopnjo 5,1 % in Jesenice 5,2 %.

Osebnih dohodki zavzemajo v strukturi stroškov 22,9 %. Povprečni mesečni osebni dohodki na zaposlenega znašajo 1.477 din, skupaj s toplim obrokom in regresi pa 1.574 din. V primerjavi s preteklim letom so se povečali za 17 %.

Primerjava z industrijskimi podjetji celjskega področja (ob-

java Službe družbenega knjigovodstva) daje v odnosu na enako obdobje preteklega leta naslednje indekse:

	Skupaj industrija	Štore
Celotni dohodek	128	156
Bruto osebni dohodki	122	126
Dobiček	109	131
Terjatve do kupcev	160	199
Zaloge materiala	126	135
Obveznosti do dobaviteljev	156	266
Povprečni izplačani osebni dohodki	119	115
Ekonomičnost	99	90
Rentabilnost	117	121

Kristalizacija samoupravne ureditve

(Nadaljevanje s 1. strani)

organizacije združenega dela. Kapital ni kapital, če se ne oplaja, to pa velja v našem tržnem sistemu tudi za naše naložbe. Tega se vsi premalo zavedamo. Potem, ko so se povišale cene večjemu delu naših izdelkov so objektivne vire v našem podjetju znatno utegnjene, zato bomo ob velikih naporih oba pogoja samoupravnega sporazuma postopoma dosegli.

Zboljšanje razmerij v primarni delitvi doseženo z mehanizmom o oblikovanju cen jekla in samoupravni sporazumi o delitvi dohodka in osebnega dohodka so del procesa urejevanja naše družbene ureditve, ustavne spremembe pa zajemajo celoto.

SUVERENOST NI BREZPLAČNA

»Socialistična republika Slovenija je država, ki temelji na suverenosti slovenskega naroda in na oblasti in samoupravljanju delovnega razreda...« je uvodoma na-

pisano v besedilu osnutka XXV. dopolnila republiške ustave. S temi nekaj besedami je izražena celotna zgodovinska sprememba, ki je nastala ob kristalizaciji jugoslovanske federativne, socialistične ureditve. Slovenija bo po teh ustavnih spremembah suverena državotvorna skupnost z jasno demokratično, samoupravno, socialistično vsebino. Ta opredelitev ne bo značilna le za republiko kot celoto temveč tudi za druge družbeno politične skupnosti in še posebej za proizvodno poslovne odnose.

Družbeno dogovarjanje in samoupravni sporazumi bodo poleg statutih odslej glavni usmerjevalec medsebojnih odnosov znotraj podjetij in na širšem področju združenega dela. Z ustavo varovane pravice temeljne organizacije združenega dela ne bodo zoževale temveč vzpodbujale povezovanje v raznih oblikah združenega dela, z delitvijo delovnega programa in združevanjem sredstev v poslovne enote, da bi tako še hitreje poviševale svoj dohodek.

Spremenjene ustave še daleč ne bodo pomenile le razširitev pravic temveč s poglobljanjem samoupravljanja tudi več neposredne odgovornosti pri ustvarjanju in razsodni porabi plodov dela. Slovenija in tudi naša proizvodna tvornost vsebuje vse jugoslovanske gospodarske slabosti od deleža v deviznem deficitu do deleža v nelikvidnosti in pretirani porabi. Nov položaj in čisti računi nas bodo za uveljavljanje državotvornosti prisilili na tako gospodarnost, ki bo opravičevala renome in ob stabilizaciji dala dinamično rast. Povečani izvoz na konvertibilna področja, v kar nas usmerja geografski položaj in sili negativna plačilna bilanca, bo najučinkovitejše sredstvo, ki bo imelo svoj učinek na vsa področja družbenega življenja. To pomeni, da Slovenija ne bo smela biti pri-

zorišče neplodnih razprav, kot so bile v letošnjem polletju na temo demokracije in kdo z njo razpolaga, za katero so končno tudi iniciatorji priznali, da je bila njena največja modrost v prekinitvi, temveč bolj kot dosedaj republika procesa zdravega gospodarstva. Združeno podjetje slovenske železarne bodo v tem procesu morale biti kreativna delovna tvornost.

Naše združeno podjetje se je po dopolnilih ustave znašlo v novi kvalitetno spremenjeni vsebini, ki bo dalo širšo platformo za še uspešnejšo ekonomsko poslovno povezanost slovenskega železarstva v integralno celovitost. V tem je bil razlog za posluš, ki so ga pokazale družbeno politične organizacije in samoupravni organi na Jesenicah, Ravnah in Štoreh, katerih predstavniki so se 6. avgusta zbrali na Jesenicah, da bi se dogovorili o pristopu k prilagojevanju poslovno proizvodnih odnosov v tovarnah in v združenem podjetju z ustavnimi spremembami. Vsi so bili pri tem iz politično ekonomskega vidika edini, da je utrjevanje vezi v združenem podjetju in oblikovanje trdne skupne proizvodne tvorbe interes vseh treh železarn. Kot ena od prvih nalog naj bi bila na podlagi samoupravnega sporazuma poenotena delitev osebnega dohodka v združenem podjetju.

Družbeno politični delavci naših tovarn so prevzeli pobudo in bodo skupaj s strokovnim vodstvom že v času javne razprave na besedilo osnutka republiških ustavnih sprememb, na podlagi zvezne ustave izdelali zasnovo vsebinske vloge združenega podjetja kot zveze organizacij združenega dela. To bo ob izvrševanju akcijskih programov in razvojnih načrtov pomenilo utrjevanje poslovne stabilnosti slovenskega železarstva.

Gregor Klančnik

V okviru rekonstrukcije livarne I je bilo najprej dograjeno postrojenje elektro-indukcijske peči

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

VIII. ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA

VIII. zasedanje delavskega sveta, dne 19. avgusta 1971 je potekalo v dokaj neprijetnem vzdušju: zaradi nepredvidene odsotnosti nekaterih članov ter zaradi dopustov je bilo zasedanje nesklepčno. Kljub temu je zasedanje potekalo po predvidenem dnevnem redu s tem, da so se dogovorili, da bodo sklepe potrdili na naslednji, IX. seji.

Uvodoma so razpravljali o realizaciji sklepov, sprejetih na preteklih šestih zasedanjih. Tajništvo organov upravljanja je pripravilo poročilo s pregledom nerealiziranih sklepov.

Ugotovljeno je bilo, da se večina sklepov vendarle realizira. Res pa je, da ne v predvidenem času, saj je ugotovljeno, da so bili roki njihove realizacije postavljeni dokaj optimistično. O tem, kako se sklepi realizirajo, je govoril glavni direktor Tugomer Voga. Predvsem je poudaril, da je treba pri sprejemanju in realizaciji sklepov, ki zadevajo nadaljnji razvoj našega podjetja, upoštevati razmere, v katerih se naše gospodarstvo v celoti nahaja. Te razmere nujno vplivajo tudi na našo železarno, saj ji v precejšnji meri otežkočajo uspešnejšo realizacijo zastavljenih razvojnih programov.

V nadaljevanju se je delavski svet obravnaval rebalans plana za leto 1971 in ga sklenil na naslednji seji tudi potrditi.

Brez posebnih pripomb je bilo sprejeto tudi poročilo Uprave osnovnih sredstev o programu investicijske izgradnje v letu 1971. Dogovorili so se le, da bodo o investicijski izgradnji v železarni razpravljali proti koncu leta še enkrat.

Ob koncu se je ing. Viktor Opaka podal kratko informacijo o Predlogu samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih delitve dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji SR Slovenije. Zaradi pomanjkanja časa so se dogovorili za ponovno obravnavo predloga sporazuma na naslednji seji.

IX. ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet podjetja se je sestel na svoje IX. zasedanje, dne 26. avgusta 1971 ob 13. uri. Uvodoma je ponovno razpravljalo o

realizaciji sklepov s prejšnjih zasedanj. Postavljeno je bilo vprašanje, zakaj še doslej ni bila objavljena že tolikokrat obljubljena prioriteta lista prosilcev stanovanj. Predsednik komisije za dodeljevanje stanovanj je odgovoril, da izključno zaradi tehničnih razlogov in da bo komisija za dodeljevanje stanovanj na prihodnji seji o prioritetni listi razpravljala.

V nadaljevanju se je Delavski svet obravnaval predlog Samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih delitve dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji SR Slovenije. Podrobneje ga je obrazložila tovarišica Olga Mastnak. Med drugim je omenila, da je namen samoupravnega sporazumevanja na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov postaviti to delitev v normalne, logične okvire, ki kljub uokvirjenju ne bi pomenili destimulacije neposrednim proizvajalcem in onemogočanja višjih osebnih dohodkov, kolikor obstoje pogoji zato v ustvarjenem rezultatu dela. S samoupravnim sporazumevanjem bi se tako tudi onemogočile morebitne deformacije, tj. odstopanja in nenormalno visoko izplačevanje osebnih dohodkov. V takih primerih bi morala podjetja plačevati dodatne datave.

Delavski svet je po krajši razpravi predlog Samoupravnega sporazuma sprejel.

Potrdil je tudi predlog prenosa dela ostanka dohodka po zaključnem računu v poslovni sklad za obratna sredstva, ki znaša po zaključnem računu 1.970.000,00. din.

Sprejel je tudi predlog Ekonomsko-poslovnega odbora, da ob 25. obletnici jeklarne nagradi 13 delavcev, ki so v tej enoti zaposleni 25 let, kakor tudi ing. Eržena in ing. Rupnika.

Sprejel je tudi predlog, da bi ob takem jubileju nagradili tudi tiste delavce v železarni, ki so prav tako kot jeklarji že 25 let v podjetju.

Ob zaključku se je predsednik delavskega sveta obvestil navzoče o poteku I. zbora samoupravljalcev občine Celje in o pripravah na naslednji zbor. Sklenjeno je bilo, da bo zaključke I. zbora samoupravljalcev objavil »Štorski železar«.

Na predlog predsednika je Delavski svet tudi potrdil sklepe, sprejete na VIII. zasedanju dne 19. avgusta t. l.

20. SEJA EKONOMSKO-POSLOVNEGA ODBORA

Na svojo 20. sejo se je sestel Ekonomsko-poslovni odbor 2. septembra in uvodoma potrdil sklepe, sprejete na 19. zasedanju. V nadaljevanju se je obravnaval proizvodno in finančno poročilo za julij ter operativni plan za september 1971. Poročili ter predlog operativnega plana sta podala direktorja tehničnega in finančnega sektorja, ing. Milko Starc in Olga Čuvan.

Proizvodnja je bila v letošnjem juliju nad lansko. Indeks 117,5 je zato dovolj zgovoren. Povečala se je tudi produktivnost (indeks 110,2). Kljub takemu rezultatu pa je bila proizvodnja za 4,7% pod dvanajstino letnega plana in to v vseh obratih razen v jeklovleku. Operativni plan so dosegli ali presegle v jeklarni, jeklovleku, livarni II in šamotni. V nekaterih obratih so imeli težave, zaradi katerih operativnega plana oziroma dvanajstine letnega plana niso mogli doseči: elektroplavž zaradi loma elektrode II, pregoreta kontaktne čeljusti in kratkega stika v glavi jakotočnega voda. V valjarni je po svoje vplivalo pomanjkanje hladilne vode in delovne sile (dopust), v valjarni II je prišlo do zloma valja na prog 550 itd.

V kumulativni zaostaja proizvodnji pod letnim planom za 6%.

Ekonomsko-poslovni odbor je nadalje obravnaval in odobril odpis razlik, nastalih pri izvozu in uvozu. Do razlik je prišlo zaradi reklamacij italijanskih partnerjev v zvezi z izvozom jeklenih palic, pri uvozu pa zaradi posebnega popusta avstrijske firme pri ceni cirkonskega premaza.

Komisija za odpis osnovnih sredstev je posredovala Ekonomsko-poslovnemu odboru predlog odpisa osnovnih sredstev, med drugimi tudi gasilskega avtomobila, sanitetnega vozila ter osebnega avtomobila Peugeot 404, poleg tega pa še ekskavatorja, ruskega nakladalca tipa E 153. Odbor je sprejel sklep, da se odobri odpis predlaganih osnovnih sredstev po spisku I., medtem ko se zahteva podrobnejše pojasnilo za omenjena štiri vozila po spisku II. Odobril je sicer prodajo osebnega avtomobila Peugeot 404, vendar zahteva še dodatno pojasnilo.

Seznanil se je s poročilom o službenem potovanju ing. Plevnika v Grčijo in ga sprejel, potovanje pa ocenil kot uspešno. Prvotako se je seznanil z informacijo glavnega direktorja o nabavi novega vozila Austin 1700 — Maxi, za potrebe podjetja.

Sprejel je predlog glavnega direktorja, da se ing. Ravnikar sredi septembra udeleži IV. mednarodne konference o avtomatizaciji v črni metalurgiji, ki bo v Zaporozju, v ZSSR.

Ob koncu pa je obravnaval tudi odškodninski zahtevek Trafale Franca, ki se je glasil na povrnitev škode, nastale na njegovem osebnem vozilu zaradi prometne nesreče med službenim potovanjem v Ravne oziroma na povratku iz Raven. Odobril je povrnitev ustreznega zneska, ki bo ugotovljen potem, ko bo vozilo popravljeno.

XIII. SEJA KADROVSKO-SOCIALNEGA ODBORA

Na svojo XIII. sejo se je Kadrovsko-socialni odbor sestel dne 26. avgusta t. l. Pri pregledu sklepov zadnje seje je obravnaval predlog obratovodstva elektroobrata, da se odpre novo delovno mesto »delovodja«. Na osnovi podanega opisa delovnega mesta je odbor sklenil, da se zahtevi ugodi in se s 1. 9. 1971 odpre delovno mesto »delovodja« v elektroobratu.

V nadaljevanju se je odbor obravnaval tudi informacijo kadrovskega sektorja podjetja o spremembah v kategorizaciji delovnih mest. Kadrovski sektor je pristopil izdelavi takega pregleda predvsem zaradi večkrat izražene bojazni, da pogosta preranganja in drugi dejavniki rušijo odnose, ki so bili postavljeni s sprejemom kataloga delovnih mest 1. maja 1969.

Kot je pokazala analiza se je povprečno število točk v času po 1. 5. 1969 povečalo za 3,1%, kar je posledica treh dejavnikov: (1) popravkov rangiranja, (2) razširitve predmeta poslovanja in sploh obsega dela (aktiviranje novih objektov in naprav, kjer se uveljavlja delovna sila iz višjih rangov), ter (3) reorganizacija tehničnega sektorja (novoustavljene nekatere službe in delovna mesta — v energetiki, pripravi proizvodnje itd.). Število zaposlenih v nižjih rangih se je v tem času znatno zmanjšalo, povečalo pa število delavcev v višjih rangih.

Ne glede na to, da vsi ti dejavniki niso bistveno vplivali na razmerja v kolektivu pa je še vnaprej močno prisotna potreba po zornem preverjanju odnosov med posameznimi delovnimi mesti. S posnetki in nato samo sistemizacijo delovnih mest bo potrebno določiti točna razmerja med delovnimi mesti, istočasno pa na tej osnovi ugotoviti vrednostno postavko.

Odbor je po krajši razpravi sprejel predlog komercialne za ustanovitev novega delovnega mesta poslovodje v skladišču goriv in maziv. Prav tako je sprejel predlog, da se ravna osebni dohodek uslužbenecv Gostinske enote, ki so zaposleni v našem počitniškem domu na Rabu, po vsakokratni mesečni vrednosti točke, ki velja za ves kolektiv.

Odbor je odobril dvomesečno prekinitev delovnega razmerja, za katero je prošil Peček Franc. Peček ima postavljeno enostanovanjsko hišo na ozemlju, ki je predvideno za gradnjo hitre ceste in jo mora še letos podreti, istočasno si pa postavi novo zgradbo.

V nadaljevanju je odobril enomesečni brezplačni dopust delavcu elektroplavža Mlakar Ivanu, ker mu je pogorelo gospodarsko poslopje in je prisiljen postaviti zasilno zgradbo, da bo lahko pospravil orodje, pridelek in živino.

Odbor ni sprejel predlogov kadrovskega sektorja, da bi naša nekdanja štipendista Sovinc Branka in Jurak Branka oprostili vračila štipendije. Železarna je oba štipendirala v času njunega šolanja na SIKC, vendar iz subjektivnih razlogov šolanja nista uspešno končala. Odbor je sklenil, da naj pravna služba najde

(Nadaljevanje na 4. strani)

Samoupravne novice

ZBOR DELOVNE ENOTE ŠAMOTARNE

Na pobudo obratovodstva je bil v petek, 10. septembra sklican zbor delovne enote šamotarne.

Uvodoma je na zboru tehnični direktor ing. Milko Starc obvestil delavce o naporih tehničnega vodstva, da se šamotarna v prihodnjih letih preusmeri na proizvodnjo perlita. Omenil je, da bi tudi ukinitve šamotarne delavcev ne prizadela, ker so potrebe po delovni sili v podjetju velike in bi se zato lahko zaposlili na drugih, boljših delovnih mestih.

V. d. obratovodje tovariš Gorjanc je v nadaljevanju zbora opozoril na potrebo po večji tehnološki in delovni disciplini, ker je le tako mogoče zagotoviti uspešno proizvodnjo. V primerih, ko se ne bodo upoštevale veljavne norme, pa se bo zato nujno potrebno poslužiti ustreznih sankcij.

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

(Nadaljevanje s 3. strani)

pot in sredstvo, da bosta oba nekdanja štipendista prejete zneske povrnila.

Na predlog kadrovskega sektorja je odbor v nadaljevanju seje razpravljaj tudi o razpisu štipendij v šolskem letu 1971—1972. Osnovna ugotovitev je bila, da je prošnja za štipendije manj kot pa jih je bilo razpisanih, kljub temu pa ne bo mogoče podeliti štipendij vsem prosilcem, ker se nanašajo prošnje tudi za študij ali šolanje na šolah, za katere štipendije niso bile razpisane. Tako je sklenil podeliti štipendije devetim prosilcem, medtem ko bo o preostalih prošnjah in spremembah v predlogu razpisa štipendij odbor razpravljaj na svoji naslednji seji. Prav tako bo na naslednji seji razpravljaj o prošnjah za finančno pomoč pri izrednem študiju.

XII. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE, NORMATIVNE AKTE IN INFORMACIJE

Odbor se je sestel na svojo XII. sejo 10. septembra t. l. Pri pregledu sklepov zadnje seje je odbor obravnaval informacijo, da je bila zaradi kasnejše ugotovitve drugačnih dejstev kot so bila navedena v prošnjah ustavljena podelitev kreditov za novogradnje dvema našima delavcema, medtem ko je eden od prosilcev, ki jim je bil kredit odobren, prekinil delovno razmerje z železarno. S tem je ostalo neizkoriščenih še nekaj sredstev, ki jih je kasneje na isti seji odbor deloma tudi že razdelil.

Odobrila je zamenjavo stanovanja z EMO Celje. Železarna je odstopila enosobno stanovanje v Štorah 10, v zameno pa je dobila prav tako enosobno stanovanje v Celju, Smerkarjeva 10. Prav tako je odbor odobrila prenos lastništva nad stanovanjem v Sentjurju, v katerem še trenutno stanuje naš nekdanji delavec Mastnak Jože, na šentjursko Društvo upokojencev. V zameno pa postane železarna lastnik enega stanovanja v novi zgradbi, ki se v Sentjurju pravkar dograjuje. Pogodbo o prenosu lastništva je treba še skleniti z Občinsko skupščino Sentjur.

Prošnja Kumperger Ivana je odbor ugodil le deloma. Imenovani je zaprosil za podelitev parcele na Lipi, ki je pa Železarna Štore še ni odkupila od privatnega lastnika. Zato je sklenil, da se mu bo zadevna parcela dodelila potem, ko jo bo železarna odkupila.

V nadaljevanju seje je odbor obravnaval tudi prošnja naših delavcev Poglšek Petra iz livarne II in Mlakar Ivana iz elektroplavža, ki jima je pogorelo stanovanjsko oziroma gospodarsko poslopje in jima zaradi izredno problematične situacije sklenil pomagati s tem, da jima dodeli po 500 kg betonskega železa. Delavci livarne II pa so za svoja sodelavca zbrali še ca. 1.620 din, s tem denarjem mu bo pa Stanovanjsko-gradbena enota nabavila potrebni gradbeni material.

Odbor je sklenil podeliti dodatno finančno pomoč v obliki kreditov za novogradnje iz sredstev, ki so še ostala neizkoriščena, na-

slednjim delavcem: Knez Jože (OTK), Šumelj Anton, dežurni električar (livarna II), Mlakar Martin (energetski obrati), Slomšek Jože (elektroplavž), Mlakar Ivan (elektroplavž). O preostalem znesku din 8.000 bo odbor razpravljaj še na prihodnji seji.

XIV. SEJA KOMISIJE ZA DELOVNE ODNOSI

Komisija, ki se je sestala dne 13. septembra t. l., je potrdila poročilo predsednika o postopku na 13. seji, ki je bila nesklepčna.

V nadaljevanju je obravnavala predloge kadrovskega sektorja za sklenitev delovnega razmerja. Komisija je dala soglasje sklenitvi delovnega razmerja z dvajsetimi delavci.

Potrdila je tudi premestitev tov. Puglja na delovno mesto »programer« v pripravi proizvodnje 114. panoge, Žorko Ivana iz razvojnega oddelka v obdelovalnico valjev na delovno mesto »tehnolog«, ter Kolar Miroslava iz mehanične delavnice v obdelovalnico valjev na delovno mesto »delovodja«.

Nadalje je sklenila, da zasede delovno mesto »pomočnik vodje nadzorne službe« Krevs Ladislav. Ob koncu je še potrdila odločbe o samovoljnem prenehanju dela v železarni in prekinitvi delovnega razmerja.

XIV. SEJA KOMISIJE ZA DODELJEVANJE STANOVANJ

Na svoji XIV. seji je komisija za dodeljevanje stanovanj dne 8. septembra obravnavala prioritete liste prosilcev, ki so posredovali komisiji prošnje za dodelitve ali zamenjave stanovanj. Prioritetna lista je postala aktualna zlasti po sprejetju novega pravilnika o kreditiranju stanovanjske izgradnje in dodeljevanju stanovanj, ko je uveden institut plačila participacije v višini dveletne stanarine stanovanja, ki se dodeljuje, ob upoštevanju nekaterih pogojev.

Ob razpravi o novem pravilniku so delavci pogosto postavljali zahteve, da se te prioritete liste čimprej objavijo in — čeprav nekoliko pozno — jekomisiji na tej seji vendarle uspelo liste obravnati in jih posredovati kolektivu.

Na seji je bila tudi prisotna zahteva vodstva podjetja, da se nekaj stanovanj rezervira za potrebe strokovnjakov. Tako je bilo sklenjeno, da se za ta namen rezervira letos osem, za prihodnje leto pa še eno stanovanje (ekonomisti, pravnik, zdravniki itd.). Devet stanovanj bo podjetje potrebovalo tudi za tiste delavce, ki se bodo morali s svojimi družinami iz dosedanjih stanovanj izseliti zaradi rušenja stavb ali odprodaje.

Člani komisije so posvetili precej pozornosti tudi tistim našim delavcem, ki so rešili svoj stanovanjski problem s pomočjo kmetov, vendar morajo zato kmetom pomagati pri poljskih in drugih delih. Ob takih primerih se ponekod pojavlja čisto izkoriščanje, prevelike zahteve, težki delovni pogoji in kot posledica manjša delovna sposobnost, bolezen itd. Zato je komisija menila, da bi bilo pri dodeljevanju stanovanj

takim primerom potrebno posvetiti posebno pozornost.

V celotnem procesu zamenjave stanovanj, ki bo sledil vseljevanju v novo stolpnico na Lipi, bo potrebno rešiti tudi nekaj problemov, ki izhajajo iz odkupa zemljišč v zvezi z izgradnjo akumulacijskega jezera »Tratna«. Voda bo zalila tudi zemljišča, na katerih sedaj stoji nekaj stanovanjskih poslopij in njihovim lastnikom bo morala železarna preskrbeti drugo stanovanje.

Sicer pa je nekaj primerov, ko

bo morala železarna rešiti stanovanjske probleme zaradi rušenja objektov oziroma nadaljnje izgradnje železarne.

Ob koncu je bilo opozorjeno, da je potrebno pri dodeljevanju in zamenjavi stanovanj dosledneje upoštevati določila pravilnika, ki se nanašajo na vplačilo participacije, ki je pogoj pridobitve stanovanjske pravice. Kot je zapisano v pravilniku mora odločba o dodelitvi stanovanja vsebovati tudi določilo o višini participacije, ki se mora vplačati.

»DUMPING« CENE ZA VALJANI MATERIAL IZ JAPONSKE

V metalurškem mozaiku je bilo v eni od prejšnjih števil »Železarja« navedeno, da je japonska pločevina pri nas cenejša od naše jugoslovanske (Jesenice, Nikšič, Skopje, Smederevo). To vest še lahko dopolnimo, saj ravno tako nizke — skoro dumping cene vznemirjajo tudi svetovno močne proizvajalce železa in jekla. Tako je npr. cena japonskega jekla v Kanadi in Združenih državah Amerike za 13—15% nižja od domače tj. domače cene jekla kanadskih oziroma združenih ameriških železarn.

Primerjava cen jekla je trenutno naslednja:

	dolarjev	din/tona
V ZDA	133	3.325
V Kanadi	120	3.000
V Evropi, poprečno	110	2.750
Na japonskem	93	2.325

Sprašujemo se, kako je mogoče, da japonska lahko konkurira ostalim državam, velikim proiz-

vajalcem surovega železa in jekla v Evropi in Ameriki in seveda tudi pri nas v Jugoslaviji z nizkimi cenam valjanega materiala. Razloga je v tem, da se Japonska na prvem mestu zadovoljuje z nižjimi osebnimi dohodki ki v metalurgiji predstavljajo tretjino od osebnih dohodkov v ZDA, ali polovico od osebnih dohodkov držav zahodne Evrope. Nadalje imajo Japonci, podobno kot Sovjetska zveza, topilne agregate največjih kapacitet; njihove železarne se nahajajo, kar je eminentne važnosti, na obali morja ali rek, pri čemer se transport glavnih surovin vrši po morju z vlačilci nosilnosti 25—50.000 ton. V tem pogledu imata (samo pri stroških prevoza) med našimi železarnami prednost samo naša, prva »Mini jeklarna« pri Splitu in Metalurški kombinat v Smederevu. Tu v smederevu obratuje že drugi mesec naš največji plavž, zmogljivosti od 750.000 ton letne proizvodnje grodlja.

NAŠ ELEKTRO PLAVŽ

v primerjavi z orjaškim plavžem v Smederevu

8. julija letos je v sklopu metalurškega kombinata v Smederevu pričel obratovati naš največji plavž. Njegova letna proizvodnja od 750.000 ton belega grodlja je v primerjavi s proizvodnjo našega elektro-plavža 15 krat večja.

Razumljivo da so stroški proizvodnje (tzv. degresivni stroški) bistveno nižji v primerjavi s stroški malega agregata kot je to naš el. plavž. Pomembno je tudi, da

bo večji del surovin (železna ruda in koks) iz tujine dopremljen po Donavi. V gradnji je tudi valjar na za proizvodnjo 800.000 ton pločevine in travkov ;to pomeni, da bo proizvodnja valjanega materiala v Smederevu, če primerjamo z proizvodnjo naše valjarne leta 1975 (planirano 100.000 ton), 8 krat večja.

Za orientacijo dodajamo, da je bila proizvodnja našega elektro plavža v I polletju letos 23.000 ton, (to je približno 12—14 dnevna proizvodnja novega plavža v Smederevu) valjanega materiala pa 24.000 ton tj. samo 12,5% od perspektivne proizvodnje naše valjarne leta 1975.

OBVESTILO

Delavska univerza Celje obvešča, da bo pričela s 1. letnikom administrativne šole, ki bo trajala dve šolski leti. Pogoj za vpis je končana osnovna šola in da je kandidat zaposlen. Oddelek bo pričel z rednim poukom predvidoma v začetku meseca oktobra 1971.

Vse potrebne informacije dobite pri Delavski univerzi Celje, Cankarjeva ul. št. 1/II ali po telefonu na št. 30-24 in sicer vsak dan od 7. do 14. ure.

SINDIKATI O PODRAŽITVAH

VPRAŠANJA IN STALIŠČA RS ZS SLOVENIJE V ZVEZI Z NAMERAVANO PODRAŽITVIJO SLADKORJA, OLJA, KRUIHA, MOKE IN TOBACNIH IZDELKOV.

Zvezni izvršni svet je v juniju letos sprejel višji nivo zajamčenih cen v odkupu sladkorne pese, sončnic, surovi tobak, trdo in mehko pšenico ter vrsto drugim kmetijskim pridelkom, da bi bil urejen gospodarski položaj proizvajalcev teh dobrin. V tej zvezi pa ni prišlo do podražitve živil v maloprodaji, ker so bili uvedeni dodatni maloprodajni davki (prometni) in s tem zagotovljena sredstva za kompenzacijski sklad v okviru zveznega proračuna. Taka rešitev je bila sprejeta kot začasna! V tem času pa se ZIS posvetuje, na kakšnih osnovah bi bilo možno izboljšati ekonomski položaj industrije sladkorja, olja, tobaka in mlinske industrije. Ta problem je bil namreč odložen za poznejše reševanje.

V tej zvezi je bil 17. 8. na izvršnem svetu SR Slovenije konsultativni sestanek, na katerem je naš predstavnik razložil in opozoril na stališča seje predsedstva RS ZSS, ki so bila sprejeta 22. 6. t. l., to je ob priliki razprav ob povišanju minimalnih odkupnih cen istim in še drugim kmetijskim pridelkom.

Osnovno iz teh stališč je naslednje: (citirano po internih informacijah RS ZSS št. 10/VIII z dne 28. 6. 1971)

»Zastavljena politika o zajamčenih in najnižjih odkupnih cenah za kmetijske pridelke je lahko pomemben prispevek k dolgoročni politiki za stabilno gospodarjenje in v tem hkrati sestavni del dolgoročne politike o cenah.

Se v fazi, ko je ZIS pripravljala ukrepe za zvišanje zajamčenih in najnižjih odkupnih cen, smo v Zvezi sindikatov Jugoslavije sodelovali v teh razpravah. Naša takratna osnovna pripomba k predlogu ZIS je bila, da povišanje cen ni mogoče sprejeti, ne da bi hkrati vključili v program tudi ukrepe, ki naj ublažijo posledice zaradi podražitve osnovnih živil. Predlagali smo, naj ZIS skupaj z republikami — ko bo sprejemal odločitve o višini zajamčenih in najnižjih odkupnih cen — dá hkrati izjavo o konkretnih ukrepih, ki jih bodo republike, občine in delovne organizacije mogle urediti za ublažitev navedenih posledic; to naj bi še zlasti veljalo za kategorije prebivalcev z najnižjimi osebnimi dohodki oziroma prejemki — torej tudi za upokojnence, upravičence do otroškega dodatka, študentje itd.»

»Povezano s tem ponuja predsedstvo RS ZSS nekaj možnih rešitev, ki so vsebovane v teh stališčih in hkrati zahteva od ZIS in izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, da v roku enega meseca razloži javnosti, kakšni bodo navedeni in obljubljeni posebni zaščitni ukrepi za zaščito življenjskega standarda.« (Konec citata)

Prav gotovo so ta naša stališča pomagala pri prejšnji odločitvi ZIS. Dejstvo pa je, da sta v zvezi z našimi predlogi tako zvezni kot republiški izvršni svet podala doslej le načelne izjave, ki se v bistvu skladajo z našimi stališči; nista pa še obrazložila in zagotovila vseh potrebnih ukrepov. **Zato se je iz načelnih razlogov naš predstavnik zaenkrat izrazil proti takojšnjim podražitvam teh kritičnih živil v maloprodaji.** Izrazil pa je pripravljenost vsestranskega sodelovanja pri reševanju vseh

odprtih vprašanj, pri katerih lahko v sindikatih pomagamo na podlagi sprejetih stališč.

Forumom ZSJ lahko torej v tej zvezi posredujemo naslednja stališča in mnenja:

1.

Strinjamo se, da so potrebne čimprejše in ustrezne rešitve ekonomskega položaja obravnavanih dejavnosti živilske in tobake industrije.

2.

V zvezi z doslej podanimi predlogi rešitev v imamo pomisleke predvsem načelne narave. Predvsem nas motijo tako velike razlike v stališčih glede višine cen. Zato se v danih razmerah zavzemamo za ustrezne kompromise in le za začasne rešitve, da bi se vprašanja temeljiteje proučila. Bojimo se namreč sklepov, sprejetih pod različnimi pretinjami, pogojenimi na vse mogoče. Takih metod se praviloma ne bi smeli posluževati, če so zahtevki utemeljeni.

Prenagljene in nedosledne rešitve bi imele tudi težke posledice za ravnanje drugih dejavnosti, vseh tistih, ki imajo svoje proizvode tudi pod kontrolo cen. Torej bi lahko povzročili nekontrolirano verižno reakcijo, licitacijo za zidanje cen in podobno z vsemi škodljivimi posledicami.

3.

V razpoložljivih elaboratih so posamezne utemeljitve nepopolne. Tako ni navedeno, kako so poprečno izkoriščene kapacitete in kakšno stopnjo produktivnosti se dosega. V tej zvezi je torej potrebna primerjava med različnimi obrati in tudi relativna primerjava z istovrstno industrijo v značilnih državah. Potrebna bi bila tudi relativna primerjava strukture cen in stroškov predelave ter še posebej že doseženi relativni nivo cen z različnimi svetovnimi cenami v maloprodaji.

Tudi ni pojasnjeno, kakšna politika in obseg reprodukcije se je izvajala v zadnjih letih v posameznih dejavnostih in posameznih obratih. Postavlja se predvsem vprašanje, kako je bila odsej oblikovana in kako uporabljena amortizacija osnovnih sredstev ter drugi skladi iz preteklih let. V tej zvezi ni pojasnjeno, kakšno kreditno politiko so doslej in bodo v bodoče vodile posamezne poslovne banke in skupni rezervni skladi gospodarskih organizacij do teh tovarn? Kakšne so predvsem obrestne mere in odplačilni roki za kredite? Tudi ni pojasnjeno, kakšna bo ta

politika v bodoče, da bi z vsemi razpoložljivimi sredstvi — in ne samo preko prodajnih cen — reševali nastali položaj, ker to tudi ni možno. Tak generalni pregled in pristop k rešitvi je predvsem v interesu predelovalcev, zato bi se morali predvsem oni zavzeti za tak način reševanja.

To poudarjamo predvsem zato, ker se zahteva v ceni tudi določena stopnja akumulacije. Na to pod nobenim pogojem ne moremo pristati iz navedenih razlogov. Šele, ko bo jasna celotna konstrukcija in zagotovljeno sodelovanje vseh prizadetih činiteljev, se je eventualno možno pogovarjati o določeni stopnji akumulativnosti, ki pa ne more biti argumentirano z nekimi splošnimi prepričanji.

S takimi polovičnimi rešitvami bi namreč lahko omogočili reprodukcijo nerentabilne predelave v nedogled. Možno bi bilo tudi prelivanje akumulacije v nepravilne osebnne dohodke. Ta sredstva bi trajno ostala razdrobljena, predvsem nepovezana, zaradi česar bi ne mogla imeti svoje funkcije. Nadalje bi brez dogovorov na širši osnovi za sanacijo ne bilo zagotovljeno sodelovanje poslovnih bank skladov republik in pokrajin in samega gospodarstva v širšem smislu, tistega dela, ki bi moralo v lastnem interesu sodelovati pri rekonstrukciji predelovalnih kapacitet. To pa pomeni, da bi v bistvu lahko reproducirali sedanje neurejene odnose med vsemi temi soodgovornimi faktorji in živeli v iluziji, da je te probleme možno rešiti le s kompenzacijami ali visokimi maloprodajnimi cenami.

Iz navedenega sledi, da so dokončne odločitve o višini in načinu reševanja nastalih težav v tej vrsti živilske industrije možne le na osnovi dolgoročnega sanacijskega načrta, ki ga je potrebno šele izdelati na osnovah, ki jih navajamo.

4.

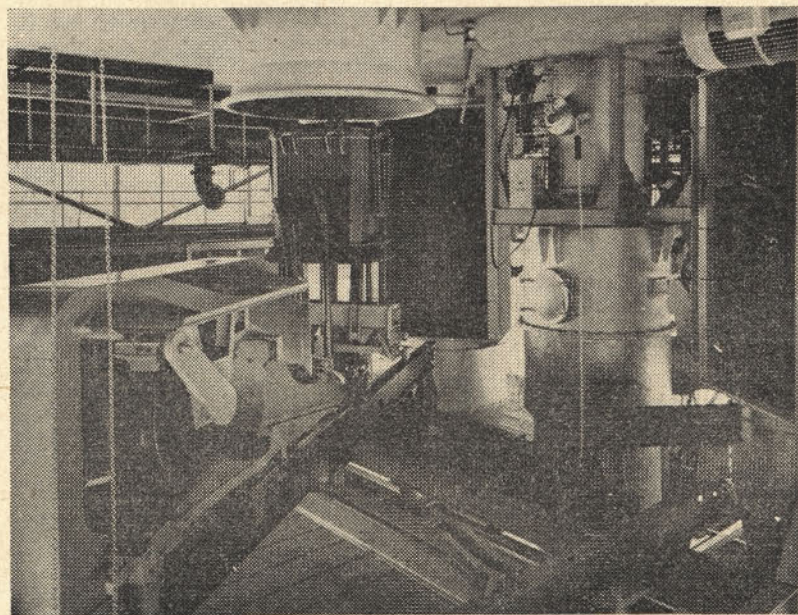
Način trajne rešitve ekonomskega položaja živilske industrije ali preko povišanja cen, s kompenzacijo ali kako drugače, je potrebno vsestransko proučiti. Zavedati se je potrebno trenutnih posledic gospodarske in politične

narave in predvsem dolgoročnih posledic. V tej zvezi še posebej opozarjamo na probleme, ki jih je potrebno razrešiti do konca tega leta, ko bo dokončno likvidirana izvenproračunska bilanca federacije, torej tudi sedanja oblika kompenzacijskega sklada. Sedanje oblike ukrepov s pomočjo kompenzacije na nivoju federacije moramo torej smatrati kot začasne in kot zasilen izhod iz nastalega položaja.

Predvsem je treba ugotoviti, da problem kompenzacije v praktični uporabi še ni proučen na nobeni ravni, čeprav je to postala ustavna kategorija. V tej zvezi smo odločno proti vsaki načelni razpravi za ali proti kompenzaciji ali povišanju cen. Smo za razpravo, kako oba ta dva instrumenta naše ekonomske politike v danih razmerah najbolj koristno uporabiti. Na vseh možnih ravneh je potrebno funkcijo kompenzacije temeljito proučiti in čimbolj učinkovito uporabiti. To še posebej velja za republike in pokrajine in za razne vrste kompenzacij za obvladovanje socialnih razmer, ki jih poraja blagovnotržno gospodarstvo. Torej nam je potrebna jasna ekonomska politika in v tej zvezi dobra politika maloprodajnih cen, kompenzacij in drugega, povezano s politiko življenjskega standarda. Osnove za to so podane v reformnih principih, ki morajo priti ponovno do veljave.

Razmere v kakršnih se danes nahajamo in cilji, ki jih zasledujemo naj odločajo o konkretni politiki cen in kompenzacij. Te razmere pa so po naši sodbi take, da je potrebno čimprej ustvariti mehanizem soodvisnosti med maloprodajnimi cenami, kreditno politiko materialnih rezerv in tudi neobhodnih fondov za kompenzacijo, eventualno tudi na ravni federacije, če se lahko sporazumejo republike. Le tako je možno, tako kot drugje v svetu, obvladati ravnotežje med proizvodnjo, predelavo in potrošnjo kmetijskih pridelkov in izvajati rentabilen izvoz. Vse to je bilo dovolj jasno nakazano na drugi seji konference ZKS in prvi seji konference ZKJ, ko sta letos razpravljali o razmerah v kmetijstvu.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Zakladalne naprave na kupolkah v livarni II

OSNOVE EKONOMIKE

STROŠKI (nadaljevanje)

Seznanili smo se z osnovnimi vrstami stroškov, prav pa je da vemo tudi kje stroški nastajajo in zakaj.

V podjetju se izvajajo razni funkcionalni procesi, ki potekajo na določenih mestih, ki jih imenujemo STROŠKOVNA MESTA. Stroškovno mesto je torej tisto mesto, na katerem nastajajo stroški zaradi izvajanja določene funkcije kot npr.

— stroški investiranja, stroški kadrovske dejavnosti, stroški nabave, stroški proizvodnje, stroški prodaje, stroški financiranja in stroški uprave.

Stroškovnih mest ne moremo opredeliti samo funkcionalno, ker je to prešibek pojem. Stroškovna mesta opredelimo torej funkcionalno, prostorno in stvarno, glede na stroškovnega nosilca. Razporeditev stroškov na stroškovna mesta mora biti smiselna, za stroške pa mora biti tudi nekdo odgovoren.

Smoter razdelitve stroškovnih mest v podjetju je v naslednjem: — omogočiti popolnejši obračun stroškov po stroškovnih nosilcih;

— omogočiti pregled gibanja stroškov na tistih področjih, za katera je nekdo odgovoren.

Število stroškovnih mest v podjetju je odvisno od njegove velikosti, organizacije, načina proizvodnje in uporabe metod obračuna stroškov. V našem podjetju je v pripravi nov sistem stroškovnih mest, ki bo usklajen z metodo »Direct Costing«, katero pripravljamo za uvedbo in tudi z mehanografsko obdelavo vseh podatkov v podjetju.

V glavnem delimo stroškovna mesta v proizvodnem podjetju v dve osnovni skupini in sicer:

— stroškovna mesta proizvodne dejavnosti, to so: stroškovna mesta osnovne dejavnosti, stranske, neindustrijske in pomožne dejavnosti;

— stroškovna mesta neproizvodne dejavnosti, to so: stroškovna mesta nabavne, prodajne in upravne dejavnosti.

Stroškovna mesta osnovne (glavne) dejavnosti so tista, na katerih poteka proizvodnja, zaradi katere je bilo podjetje ustanovljeno. To so tako imenovana glavna stroškovna mesta in imajo učinki teh mest kot celote, značaj končnih stroškovnih nosilcev.

Stroškovna mesta stranske dejavnosti sicer predstavljajo proizvodnjo, vendar ta ni glavni namen. Stranska dejavnost razvija podjetje največkrat zaradi bolj racionalnega poslovanja.

Pomožna dejavnost je vsakemu industrijskemu podjetju potrebna, zato imamo tudi stroškovna mesta pomožne dejavnosti kot: energija (para, plin, kisik, zrak, voda...), vzdrževalni obrati, transport, ekspedit idr. Učinki stroškovnih mest pomožne dejavnosti nimajo značaja končnih stroškovnih nosilcev, temveč časni stroškovnih nosilcev (jih prenašamo), razen v izjemnih primerih, če te učinke podjetje prodaja.

Pri razdelitvi stroškov po stroškovnih mestih ločimo:

— stroške, ki jih je mogoče neposredno (direktno) zajeti po stroškovnih mestih (povzročiteljih);

— stroške, ki jih je mogoče zajeti po stroškovnih mestih — povzročiteljih šele posredno (indirektno), pri tem pa upoštevamo kako ustrezno podlago za njihovo razdelitev (t. i. ključ).

Razdelitev stroškov po stroškovnih mestih in po stroškovnih nosilcih je zelo zahtevno delo, kajti od tega je odvisno pravilno planiranje na eni in dobivanje podatkov na drugi strani, ki v končni obliki služi za vodenje poslovnega procesa podjetja. Finančni sektor, predvsem pa stroškovno računovodstvo vrši to odgovorno nalogo v končni obliki na t. i. OBOL to je obračunski list stroškov, ki zajema vso tehniko prenašanja in razporejanja stroškov v tisto obliko, ki zagotavlja pogoje za vse ostale dejavnosti v poslovnem procesu.

POJMOVANJE STROŠKOVNEGA NOSILCA

Z opredelitvijo stroškov smo ugotovili, da stroški vedno nastajajo v povezavi s poslovnim učinkom, zato moramo le-te s tem tudi obračunati.

Stroškovni nosilci (ali nosilci stroškov) so proizvedeni predmeti ali opravljene storitve (plačane usluge), zaradi katerih so stroški nastali. Stroškovni nosilci niso samo končni proizvodi, ki jih prodajamo, temveč tudi tisti, ki jih proizvajamo za lastne potrebe (npr. ulitki za naše obrate). Tudi sestavni deli končnih proizvodov lahko predstavljajo stroškovne nosilce.

Stroškovne nosilce delimo na: — začasne stroškovne nosilce (to so učinki, ki še ne zapuščajo proizvodnega procesa v širšem smislu);

— končne stroškovne nosilce (to so učinki, namenjeni prodaji in se ne vračajo več v proizvodni proces).

Od razmer v podjetju (podobno kot za stroškovna mesta) je odvisno, kaj je stroškovni nosilec. Okvirno določilo za stroškovne nosilce je, da so lahko naslednji:

— celotna količina istovrstnih ali sorodnih proizvodov in storitev (velja za množinsko proizvodnjo).

— Serija proizvodov in storitev, posamezni proizvodi in storitve ali del proizvoda in storitve, (to je značilno za serijsko in posamično proizvodnjo).

Pojem in pomen mejnih (dodatnih) stroškov

Vprašamo se, ob kakšni prodajni ceni se izplača povečati proizvodnjo ali sprejeti novo naročilo, če kapacitete podjetja niso v celoti izrabljene, in dalje, kako določiti prodajno ceno novim proizvodom, da jih zaradi začetne visoke lastne cene trgi ne bi odklonili ali... kako povečati dobiček v dobi ko je konkurenca na višini, povpraševanje za proizvodi in storitvi pa upada? V zvezi s tem bi še lahko postavljali vprašanja. Pomen mejnih stroškov ni dovolj obravnavan in uporabljan v podjetjih, dasiravno prinaša v vsakem primeru povečanje dobička.

Pri obravnavi vrste stroškov smo ugotovili, da se vsi stroški ne gibljejo sorazmerno s količino proizvodnje. Fiksni stroški niso odvisni od količine, dočim variabilni stroški so v odvisnosti ko-

ličine proizvodnje. Iz tega sledi, da s povečanjem proizvodnje povečujemo variabilne stroške dočim fiksni ostanejo v glavnem nespremenjeni v skupnem znesku.

Če dodatni prihodki, ki jih dosežemo s prodajo povečane proizvodnje, pokrivajo dodatne stroške ali z drugimi besedami, če prodajna cena dodatnega proizvoda pokrije njegove mejne stroške, poleg tega pa še del fiksnih stroškov, čeprav je ta del zelo nizek, pomeni vsako povečanje obsega proizvodnje že povečanje celotne vsote presežka dohodka (dobiček). Oglejmo si naslednji primer (podatki so prirejeni). Na enem naših obdelovalnih strojev imamo kalkulacijo lastne cene za določene količine proizvodov. V lastni ceni so zajeti vsi fiksni in variabilni stroški, ki jih s to določeno količino proizvodnje moramo pokriti, poleg tega pa še ustvariti nek plansko določen dobiček.

Struktura lastne cene	Stroški za		Razlika v din
	10 kosov v din	11 kosov v din	
Izdelavni material	2.000	2.200	200
Izdelavni osebni dohodki	2.000	2.200	200
Amortizacija	1.000	1.000	—
Splošni proizvodni stroški	2.500	2.600	100
Splošni uprav. prod. stroški	2.500	2.500	—
Skupni stroški	10.000	10.500	500
Povprečni stroški/kos.	1.000	955	—

Planirana je količina proizvodnje 10 kosov (lahko tudi 100, 1.000 ali druge količine). Stroški so specificirani kot je iz tabele razvidno. Proizvodnjo smo povečali za 1 kos tj. za 10%. V drugi koloni so povečani variabilni stroški in sicer material, osebni dohodki in le deloma tudi splošni proizvodni stroški (100 din). S tem, da smo povečali proizvodnjo od 10 na 11 kosov, se je zmanjšala povprečna lastna cena od 1.000 na 955 din/kos. Vidimo torej degresijo (upadanje) stroškov. To degresijo si lahko razlagamo takole: Dejansko nas ne stane vsak proizvod enako. Prvih 10 kosov je stalo po 1.000 din. S povečanjem proizvodnje od 10 na 11 kosov, so se stroški povečali od 10.000 na 10.500 din. Enajsti kos je torej povzročil stroške v višini 500 din. Ta znesek prikazuje MEJNE stroške za povečano proizvodnjo (enajsti kos).

Če obdržimo prodajno ceno za prvih 10 kosov v predvideni višini lahko 11 kos prodamo za najmanj 500 din/kos, če je pa prodajna cena višja od 500 din, predstavlja to že povečanje dobička. Iz preprostega primera je razvidno kako lahko povečuje podjetje dobiček, če povečuje proizvodnjo nad planirano količino. Bistveno pri tem ni le povečanje dobička, temveč tudi to, da lahko vodimo prodajno politiko, da smo na trgu bolj elastični, ker določeno količino ali vrsto proizvodov prodajamo tudi izpod planirane prodajne cene.

Na mejnih stroških so zasnovane »dumping cene«. Če domači trg kapitalističnemu podjetju ne omogoča izkoristiti celotne njegove kapacitete, pristopi k proizvodnji za svetovni trg, kjer istovrstne proizvode zaradi izločitve konkurentov prodaja po cenah, ki so včasih izpod povprečnih stroškov. To ne pomeni, da dela z

izgubo. Vsaka cena, ki je na svetovnem trgu večja od mejnih stroškov te proizvodnje, že povečuje dobiček.

V našem gospodarstvu uporaba mejnih stroškov pri poslovnih odločitvah še ni dovolj poznana, dasiravno so mejni stroški kot ekonomska kategorija izredno zanimivi.

Povsod kjer kapacitete delovnih sredstev in delovne sile niso v celoti izkoriščene, bi lahko uporabili princip mejnih (dodatnih) stroškov, morda za začetek le v okviru podjetja, kasneje tudi na domačem in tujem trgu. Sicer pa ta informacija naj služi le za razmišljanje, ki bo najbrž prinesla tudi konkretne predloge za naše podjetje. K razmišljanju bi morali pristopiti z zavestjo, da vsaka preizkušena metoda v naprednem svetu lahko koristi tudi našemu gospodarskemu napredku.

Ekonomski biro

RAZPIS

Železarna Štore razpisuje za šolsko leto 1971/72 naslednje štipendije:

3 štipendije na tehniški srednji šoli — strojni oddelek

3 štipendije na ekonomski srednji šoli

3 štipendije na tehniški srednji šoli — kemijske stroke

Prednost imajo otroci naših delavcev, dijaki višjih letnikov, dijaki z boljšim učnim uspehom ter moški kandidati.

Kandidati naj predložijo kadrovskemu sektorju poleg prošnje še zadnje šolsko spričevalo ali potrdilo o vpisu, rojstni list ter potrdilo o zaposlitvi staršev z navedbo višine osebnega dohodka.

Razpis velja do vključno 2. oktobra 1971.

KADROVSKI SEKTOR

Stališča sindikatov o izobraževanju

Glede na dosedanje razprave je predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije sprejelo akcijski program, ki naj bi bil izhodišče za družbenopolitično delovanje sindikalnih organizacij v delovnih organizacijah in na drugih ravneh, hkrati pa naj bi spodbudil tudi tiste dejavnike, ki so dolžni neposredno uresničevati posamezne naloge in poskrbeti za razreševanje perečih vprašanj na izobraževalnem področju.

1.

Sindikati podpirajo pobudo, da bi v Sloveniji čimprej pripravili dokument o izobraževanju, ki bi na podlagi resolucije o razvoju vzgoje in izobraževanja na samoupravni podlagi natančneje predvidel uresničevanje zamisli o razvoju tega področja. Podlaga naj bi bila tudi stališča Zveze komu-

nistov o idejno-političnih vprašanjih vzgoje in izobraževanja, hkrati pa bi morali čimprej ustanoviti posebno delovno skupino, ki bi proučila celotno problematiko in pripravila ustrezno zasnovo za takšen dokument.

2.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je s politično akcijo podprl prizadevanja posameznih dejavnikov (Zveze delavskih univerz, gospodarske zbornice idr.) v zvezi s sistemizacijo delovnih mest v delovnih organizacijah. To zahtevo je treba čimprej uresničiti in se hkrati zavzeti, da bi bil v predvidenem roku izpolnjen tudi predlog republiške skupščine, naj bi v prihodnjem letu delovne organizacije sprejele dolgoročne načrte izobraževanja in kadrovske politike.

3.

Sindikati si bodo še naprej prizadevali, da bi prišlo do tesnejše povezanosti med gospodarstvom in izobraževalnim področjem in da bi našli čim ustreznejše oblike in načine medsebojnega povezovanja. Brez neposrednih vezi med materialnimi in vsebinskimi temelji nosilcev izobraževanja in delovnimi organizacijami oziroma njihovimi asociacijami ne bo mogoče premagati odtujenosti med enimi in drugimi. S tem bi gotovo tudi vse močnejše spodbujali, da bi delovne organizacije na temelju samoupravljanja in samoupravnih odločitev skrbele za izobraževanje in vzgojo tako, kot skrbijo za vsako drugo sestavino družbene reprodukcije.

Poleg tega se bodo sindikati zavzeli, da se bodo delovne organizacije v samoupravnih sporazumih o delitvi dohodka in osebnih dohodkov zavezale, da bodo dale vsaj 1% od bruto osebnih dohodkov za izobraževanje zaposlenih.

4.

Ko bo opravljena analiza statusa delovnih organizacij v zvezi z določili o izobraževanju (pripravljajo jo center za raziskovanje javnega mnenja pri RS ZSS), bi morali tako sindikati kot drugi dejavniki vplivati na delovne organizacije, da bi ustrezno izpopolnile svoje statute in pripravile ter sprejele tudi druge normativne akte, ki urejajo izobraževalno področje.

5.

Sindikati so se že pred leti zavzeli za bolj organizirano dopolnilno (funkcionalno) izobraževanje, saj mora tako izobraževanje omogočati, da si zaposleni (vodilni, strokovni in drugi delavci) lahko razširjajo in poglobljajo znanje in ga dopolnjujejo z dosežki tistih znanstvenih disciplin, ki jih potrebujejo pri delu. Sindikati se bodo prizadevali, da bi delovne organizacije natančneje predvidele svojo aktivnost v zvezi z dopolnilnim izobraževanjem (strokovnim, splošnim in družbenim), da bi dosegli sodelovanje ustanov, ki se s tem ukvarjajo (fakultete, delavske univerze, izobraževalni centri itd.), da bi prišlo do usklajenega proučevanja potreb in usklajevanja programov itd.

Posebno pozornost pa je treba posvetiti izobraževanju za samoupravljanje, ki mora biti neločljiva sestavina tako splošne izobraževalne politike kot izobraževalne politike v delovnih organizacijah.

6.

Če bomo hoteli uresničiti zahteve, ki jih postavljata zakon o poklicnem izobraževanju in o urejanju učnih razmerij in zakon o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, se bomo morali sistematično lotiti urejanja razmer tako v delovnih organizacijah kot v posameznih izobraževalnih ustanovah, kot so npr. delavske univerze. Napori za konsolidacijo posameznih ustanov bodo terjali prisotnost tako sindikatov kot drugih subjektivnih dejavnikov, poleg tega pa tudi ustrezen program akcij na tem področju.

7.

Sindikati in drugi dejavniki naj bi se zavzeli, da bi zavod za šolstvo, komite za strokovno izobraževanje pri izvršnem svetu in sekretariat za prosveto in kulturo proučili možnosti za popolnejše spremljanje, izvajanje in svetovalne izobraževalne dela (posebna strokovna služba). Morali bi zagotoviti: sistematično spremljanje in proučevanje izobraževanja strokovnih kadrov, več strokovne pomoči delovnim organizacijam pri razvoju izobraževalnih centrov in služb, pri programiranju in organizaciji izobraževanja, pri »legaliziranju« izobraževanja za poklice ozkega in širokega profila, pri uvajanju izobraževanja za nove poklice, pri razvijanju dopolnilnega izobraževanja itd.

8.

Gospodarska zbornica in republiški odbori sindikatov posameznih dejavnosti naj bi se v okviru posameznih grupacij dogovorili, kako bi zlasti v večjih delovnih organizacijah in panogah spodbudili boljše organiziranost na področju izobraževanja in kaj bi s tem v zvezi ukrenili. V ta namen naj bi tudi z vodstvi delovnih organizacij, zlasti tistih, ki imajo več kot tisoč zaposlenih, pa nimajo razvite izobraževalne dejavnosti, organizirali posvete.

9.

Posebno aktivnost bo terjalo reševanje šolanja in sistematičnega izpopolnjevanja organizatorjev izobraževanja in inštruktorjev. Sindikati se bodo zavzeli, da bi ustrezni organizmi izdelali potrebne projekte in predvideli možnosti za razrešitev teh vprašanj.

10.

Andragoško društvo Slovenije ali druga ustreza organizacija naj bi poskrbela za primerno združevanje delavcev, ki delajo na izobraževalnem področju v delovnih organizacijah, saj bi z redno izmenjavo izkušenj teh delavcev lahko dosegli pomemben napredek pri organizaciji in delovanju izobraževalnih služb v delovnih organizacijah. Potrebno bi bilo ustanoviti tudi združenje izobraževalnih centrov.

Sindikati o podražitvah

(Nadaljevanje s 5. strani)

Kot kaže, za sedaj mnogih stvari na žalost še nimamo proučenih. Zato se ne moremo strinjati, da bi se sredstva za kompenzacije zbirala na način, ki je sedaj v veljavi. Sredstva se namreč prelivajo brez kontrole. Zato je treba čimprej uveljaviti princip republiških in pokrajinskih participacij v kompenzacijske fonde na osnovi potrošnje posameznih proizvodov, republikam in pokrajini nam pa prepustiti, da skladno s svojimi razmerami določijo način zbiranja sredstev v te namene, v skladu z njihovo novo ekonomsko funkcijo.

Kompenzacijske in druge rezervne fonde bi morali v principu upravljati proizvajalci in predelovalci sami, ker bodo le-ti znali bolje usmerjati ta sredstva za izvajanje dolgoročne ekonomske politike. Republike in pokrajine pa bi morale imeti pravico sodelovanja v skladu z višino sredstev, ki jih prispevajo v imenu potrošnikov.

6.

Na osnovi navedenega vztrajamo, da se na nivoju federacije čimprej dogovorimo o vseh možnih ukrepih za ublažitev posledic na standard, ki bi bil prizadet, če bi morali povišati maloprodajne cene tem artiklom. Še posebej pa so dolžne ukrepati v tej smeri republike in pokrajine. Ne bi smeli dovoliti, da se nadaljuje serija verižnega dviganja cen, ki smo ji bili priča v zadnjem času za ključne življenjske potrebščine in storitve. To vodi v recezijo gospodarske in politične narave, ki je ni možno kontrolirati.

7.

V naši republici se vse bolj jasno uveljavlja koncept takega reševanja odprtih vprašanj, kot se zanj v sindikatih zavzemamo. Tako na osnovi zakona o usmerjanju delitve dohodka in osebnega dohodka in družbenih dogovorov teče akcija za sprejem samoupravnih sporazumov v vseh dejavnostih, ki bo predvidoma zaključena 8. oktobra letos. Ta akcija bo položila enega od temeljnih kamnov za stabilnejše gospodarske razmere. Do konca tega leta bodo predvidoma uveljavljeni tudi programi za ublažitev odprtih socialnih vprašanj v naši repub-

liki. V tej zvezi bo tudi posebna seja konference ZKS, kjer bodo podana politična izhodišča za naslednje obvladovanje nepravilnih socialnih razlik. Na pobudo sindikatov izvajamo v gospodarstvu in negospodarstvu učinkovito ekonomsko akcijo za najnižji osebni dohodek mesečno 1000 dinarjev na ta način, da se taka delovna mesta ali odpravijo ali uredijo tako, da bo s produktivnostjo možno dosegati tak osebni dohodek. Letos so bili prav tako na pobudo sindikatov tudi povečani otroški dodatki za 10 dinarjev po otroku mesečno, da bi olajšali položaj tistih z nižjimi osebnimi dohodki zaradi podražitev. Letos ob polletju so bile tudi valorizirane pokojnine za 6%. Ob tem pa je ostalo še nekaj ključnih vprašanj nerešenih, ki jih bomo reševali v naslednjem obdobju, seveda v skladu z možnostmi. Izvajajo pa se tudi postopni ukrepi za umiritev investicijske in splošne potrošnje. Omenimo naj še, da je bila v lanskem in letošnjem letu izvedena temeljita sanacija gospodarskega položaja kmetijskih organizacij v sklopu katerih je velik del živilske industrije. Pri tem sodeluje tudi republika s svojimi sredstvi, da ne omenjamo posebej bank in skladov skupnih rezerv.

Iz navedenega se vidi, da se zavzemamo le za dosledne dolgoročne rešitve na reformnih principih na vseh nivojih, ker se zavedamo, da je le tako možno obvladovati tokove v gospodarstvu in politični sferi. Pri tem se zavedamo, da še niso izdelani vsi potrebni koncepti in akcijski programi, kar se težko opravičuje pred našim članstvom. Zato se bomo zavzemali, da se le-ti čimprej izdelajo in uveljavijo. Zato predlagamo, da se v zvezi z razmerami v živilski industriji sprejemajočasni ukrepi z jasno postavljenimi cilji, ki bodo že pogojevali bodoče dolgoročne rešitve predvsem v interesu predelovalne industrije, ki mora čimprej ugotoviti svoj realni položaj v naših razmerah.

Ljubljana, 27. avgusta 1971

REPUBLIKI SVET
ZVEZE SINDIKATOV
SLOVENIJE
Tone Kropušek

»Dietne malice ni, zemelj zmanjka že jutraj, okna so zagnjena, da še klobas ne vidiš, sladkor se je podražil — kar k Bizeljčanu pojdiva.«

USPEH NA LETNIH ŠPORTNIH

Že tradicionalno srečanje športnikov — železarjev Združenega podjetja slovenske železarnje je bilo letos pri nas. Kot vsa dosežanja podobna srečanja, je bilo tudi letošnje v prijetnem in prijateljskem vzdušju, k čemur je pripomoglo še lepo sončno vreme.

Zbrane športnike je pozdravil predsednik sindikalne organizacije mgr. Šturbej Alojz

Preko 200 športnikov se je v soboto zbralo na štadionu na Lipi, kjer je ob 9. uri predsednik sindikalne organizacije mgr. Alojz Šturbej s kratkim vzpodbudnim govorom odprl letne športne igre slovenskih železarjev.

Glavni del tekmovanja se je odvijal v dopoldanskem času takoj po otvoritvi, ko se je pričelo nogometno srečanje med ekipama Raven in Štor. Precej mlajši in borbenejši gostje so tekmo zaključili v svojo korist z rezultatom 3:0. Po nogometni tekmi se je pričelo tekmovanje v atletskih disciplinah. V teku na 100 metrov, kjer sta vsako železarno zastopala po dva tekmovalca, smo s četrtem mestom Baumgartnerja in zadnjim mestom Majerja osvojili le štiri točke. Večje število točk nam je prineslo odlično prvo mesto Kelenc Toneta v teku na 1000 metrov — naš drugi tekmovalac pa je bil zadnji. Skupaj sta k ekipnemu rezultatu prispevala 7 točk. Pri skoku v višino sta naša tekmovalca priborila

8,5 točk, zahvaljujoč zmagi Majer Toma, ki je bil s 170 cm prvi, Šprajcerc Hinko pa je z višino 155 cm delil četrto in peto mesto z Ravenčanom Horjakom. Največ točk in to 9, za ekipno uvrstitev nam je prinesel skok v daljino, kjer sta Kajzba Jože in Senica Martin zasedla drugo in tretje mesto. Pri metu krogle sta bila naša dva tekmovalca Potočnik Albin in Škorjanc Franc manj uspešna, s četrtrim in petim mestom sta prinesla skupno 5 točk. Balkanska štafeta v kateri so tekli Kelenc Tone, Petrušič Srečko, Kajzba Jože in Robič Ivo nam je s prvim mestom prinesla 6 točk. Nedvomno pomenijo tri prva mesta v atletskih disciplinah velik uspeh za naše športnike. V ekipnih rezultatih so naši atleti komaj točko in pol za prvimi Jeseničani. Ravenčani pa so tretji s tremi točkami za našimi.

Nogometaši iz Raven so svojo premoč na teh igrah pokazali tudi na drugem srečanju, ko so z enakim rezultatom kot naše nogometaše, to je s 3:0, premagali tudi ekipo Železarnje Jesenice ter si s tem že zagotovili prvo mesto. Popoldansko srečanje pa je odločalo o uvrstitvi za drugo in tretje mesto. Zmagali so naši nogometaši z rezultatom 4:1. Tako so torej Ravenčani prvi, naši drugi in Jeseničani tretji.

V odbojki nismo mogli pričakovati ničesar ter so srečanja v tem znamenju tudi potekala. Šlo je v glavnem za dvoboj med Jeseničani in Ravenčani, kjer so v zanimivi borbi zmagali Ravenčani. Naši so v obeh srečanjih z nizkimi rezultati podlegli.

Nasprotno pa je v košarki naša ekipa z visoko razliko košev premagala oba svoja nasprotnika. V medsebojnem srečanju med Jesenicami in Ravnamy so bili uspešni Jeseničani s tesnim rezultatom.

V kegljanju so nastopale v borbениh partijah samo ženske, kjer so naše kegljavke s prednostjo 137 kegljev pred Ravenčankami zasedle prvo mesto.

V streljanju, kjer smo pričakovali več sta naši predstavnici Malec Olga in Kavka Lidija zasedli četrto in peto mesto ter s tem priborili ekipno drugo mesto. Pri moških pa so bili naši strelci zadnji. Najboljši rezultat je dosegel Dečman Vili s tretjim mestom.

V splošnem smo lahko z uvrstitvijo naših športnikov zadovoljni, saj pomenijo tri prva mesta v atletiki, prvo mesto v košarki, prvo mesto v kegljanju v primerjavi s prejšnjimi srečanji velik uspeh.

Na dopoldanskih prireditvah smo med gledalci lahko videli generalnega direktorja Združenega podjetja Gregorja Klančnika, glavnega direktorja Železarnje Ravne Franca Faleta, glavnega direktorja Železarnje Jesenice

mgr. Petra Kunca (ki je tudi tekmoval v odbojki), tehničnega direktorja ing. Starc Milka ter druge predstavnike iz vseh treh železarn.

Na zaključni svečanosti je uspešnim športnikom podelil lepo izdelane pokale in plakete ter diplome predsednik prireditvene odbora glavni direktor Tugomer Voga, čestital pa jim je tudi generalni direktor Gregor Klančnik, ki je v kratkem zaključnem govoru poudaril pomen slovenskega železarstva v našem gospodarstvu ter dejal, da so športna srečanja postala in še prispevajo k močnejši povezavnosti delavcev v združenem podjetju.

Rezultati:

ATLETIKA:

100 m: 1. Kožuh (R) 11,9; 2. Pristov (J) 11,9; 3. Jelovčan (J) 12,1; 4. Baumgartner (Š) 12,7; 5. Smonig (R) 12,8; 6. Majer (Š) 14,2.

1000 m: 1. Kelenc (Š) 2:38,0; 2. Mlinar (J) 2:40,8; 3. Dakskobler (J) 2:42,0; 4. Oblak (R) 2:48,2; 5. Gomboc (R) 2:50,5; 6. Petrušič (Š) 2:52,3.

Višina: 1. Majer (Š) 170 cm; 2. Kožuh (R) 165 cm; 3. Poljanšek (J) 160 cm; 4.—5. Šprajcerc (Š) 155 cm; 4.—5. Horjak (R) 155 cm; 6. Ržen (J) 155 cm.

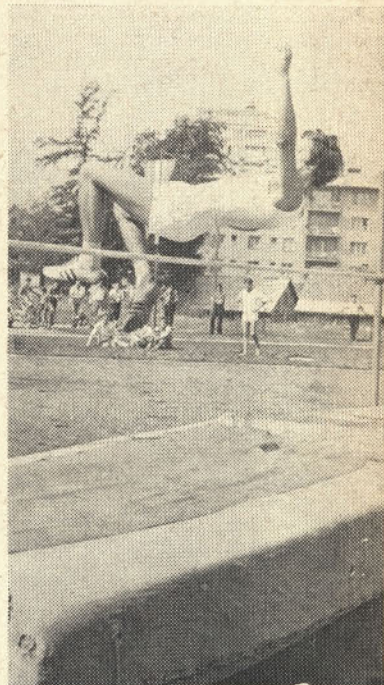
Daljina: Čebašek (J) 576 cm; 2. Kajzba (Š) 571 cm; 3. Senica (Š) 563 cm; 4. Burjak (R) 554 cm; 5. Rožič (R) 553 cm; 6. Pinter (J) 520 cm.

Krogla: 1. Kristan (R) 12,02 m; 2. Pristov (J) 11,70 m; 3. Poljanšek (J) 11,58 m; 4. Potočnik (Š) 11,26 m; 5. Škorjanc (Š) 11,24 m; 6. Gnamuš (R) 11,00 m.

Ekipno atletika: Jesenice 41 točk; Store 39,5 točke; Ravne 36,5 točke.

NOGOMET:

Ravne — Store 3:0 (1:0); Ravne — Jesenice 3:0 (1:0); Store — Jesenice 4:1 (2:0). — 1. Ravne, 2. Store, 3. Jesenice.

Majer Tomo je presenetil z zmago pri skoku v višino

ODBOJKA:

Ravne — Jesenice 2:1 (12:15, 15:9, 15:8); Jesenice — Store 2:0 (15:7, 15:5); Ravne — Store 2:0 (15:3, 15:0) — 1. Ravne, 2. Jesenice, 3. Store.

Kelenc Tone v vodstvu v teku na 1000 metrov

Balkanska štafeta: 1. Store (Kelenc, Petrušič, Kajzba, Robič) 3:41,0; 2. Ravne (Gomboc, Oblak, Kožuh, Smonig) 3:46,3; 3. Jesenice (Dakskobler, Obid, Pretner, Pristov) 3:47,8.

KOŠARKA:

Store — Ravne 71:24 (41:14); Jesenice — Ravne 50:47 (19:20); Store — Jesenice 82:42 (38:18). — 1. Store, 2. Jesenice, 3. Ravne.

IGRAH ŽELEZARJEV ZPSŽ

Kljub borbenosti nogometašem ni uspelo osvojiti prvega mesta

Košarkarji so veliko pripomogli k skupnemu uspehu

Naše kegljačice so zmagale z veliko prednostjo

KEGLJANJE — ŽENSKE:

1. Štore (Krajnc D., Krajnc S., Perpar, Kolenc, Ludvik, Kavka) 715 kegljev; 2. Ravne (Mlinar, Hafner, Korber, Kolar, Prinčič, Krivec) 578 kegljev; 3. Jesenice (Kralj, Dobravc, Špehonja, Fabjan, Kunšič, Čerin) 544 kegljev.

STRELJANJE:

ŽENSKE: 1. Kralj (J) 240 krogov; 2. ing. Eniko (J) 232; 3. Hrovatič (R) 227; 4. Malec (Š) 227;

5. Kavka (Š) 220; 6. Vehovar (R) 219.

Ekipno: 1. Jesenice 472; 2. Štore 447; 3. Ravne 446.

MOŠKI: 1. Dobravc (J) 252; 2. Otrin (J) 247; 3. Dečman (Š) 236; 4. Spegelj (R) 233; 5. Jezeršek (J) 233; 6. Korinšek (R) 227; 7. Kočvar (Š) 223; 8. Zatler (R) 222; 9. Homan (R) 222; 10. ing. Kordeš (J) 213; 11. Dečman (Š) 204; 12. Bule (Š) 193. — 1. Jesenice 945, 2. Ravne 904, 3. Štore 856.

Z zaključne svečanosti: čestitke gen. dir. ZPSŽ Gregorja Klančnika in gl. direktorja Tugomerja Voge našim kegljačicam

Kaj lahko pričakujemo?

NOGOMETNA SEZONA SE JE PRIČELA..

Čas počitnic je minil in nogometna sezona se je pričela. Komaj se je končala pretekla nogometna sezona in so si nogometaši privoščili potrebne počitnice, že se je pričela nova sezona, novo merjenje sil in spretnosti. Nogometna igrišča so oživila, domala vsa razen igrišča v Štorah, ki bo zaprto za prvi dve tekmi. Tak je sklep Disciplinske komisije Nogometne zveze Slovenije zaradi dveh povsem nepotrebnih incidentov, v katerih so dokaj »intenzivno« sodelovali tudi domači gledalci. Igralci Kovinarja, uprava kluba, kakor tudi pretežni del igralcev brez dvoma obžaluje take dogodke, čeravno so bili posledica nerazumljivim odločitvam sodnikov, vendar je potrebno tudi ob takih prilikah pokazati športno voljo in miriti živce. Žal to včasih ni mogoče.

Ne glede na takšen tuš na začetku tekmovanja lahko pričakujemo od moštva domačega Kovinarja, da bo s pravo športno prizadevnostjo in pošteno igro pripravilo domačim gledalcem dovolj športnih užтков in tudi zasedlo solidno mesto na tekmovni lestvici.

Vodstvo kluba ima v letošnji sezoni na razpolago nekoliko več igralcev kot lani, pa bo zato lahko bolj pripravljeno šlo na posamezne tekme. V letošnji sezoni bodo igrali za domače moštvo: Štor, Vrbajac, Kranjc, Puhner, Rezec, Doberšek, Ulaga, Vodeb S., Vodeb D., Fister, Sivka, Dvornik, Zelenič, Reberšak, Dobrajc, Lešar, Kotar, Selan, Zagmajster in Oprešnik.

V 11. kolih jesenskega dela tekmovanja bo domače moštvo igralo štiri tekme na domačem igrišču, sedem na tujih. Razpored tekmovanja pa je naslednji:

- IV. kolo 26. 9.
Kovinar Š. — Fužinar
- V. kolo 3. 10.
Šoštanj — Kovinar Š.
- VI. kolo 10. 10.
Kovinar Š. — Akumulator
- VII. kolo 17. 10.
Beltinci — Kovinar Š.
- VIII. kolo 24. 10.
Kovinar Š. — Rakičan
- IX. kolo 31. 10.
Steklar — Kovinar Š.
- X. kolo 7. 11.
Pohorje — Kovinar Š.
- XI. kolo 14. 11.
Kovinar Š. — Kovinar M.

Iz športa: »Met kladiva«

TELESNE IN DUŠEVNE POSLEDICE ALKOHOLIZMA

Na osnovi znanstvenih proučevanj je dokazano, da je alkohol za organizem strup. Delovanje alkohola na človeški organizem je že dokaj dobro poznano, čeprav še vedno niso povsem jasne vse faze tega delovanja. V telesu lahko alkohol izzove okvare direktno (tj. direktno poškoduje posamezna tkiva, s katerimi pride v stik, npr. želodčno sluznico) ali pa indirektno (tj. zaradi indirektnega delovanja posameznih škodljivih snovi, ki nastanejo pri razgradnji alkohola v telesu, ali pa zaradi pomanjkanja posameznih vitaminov predvsem vitamina B1, ki alkoholiku zelo pogosto primanjkuje). Sčasoma pride pri alkoholiku do okvare posameznih organov.

Najpogostejše okvare, ki jih na posameznih organih povzročata alkoholizem: možgani 90%; spolne žleze 85%; srce 70%; ledvice 64%; jetra 50%; želodec 45%; vnetje živcev na nogah in rokah.

Kot ja razvidno, so najpogostejše prizadeti možgani in živčno tkivo nasploh. Možganske okvare obstoje v propadanju možganskih zmanjšanju) možgan.

Skupno število možganskih celic, ki jih ima kdo ob rojstvu, ostane nespremenjeno. Če kakšna možganska celica propade, prevzame njeno vlogo druga možganska celica. Alkohol deluje na možganske celice zelo neugodno in povzroča njih propadanje, zato delujejo možgani alkoholika vedno slabše. Če predolgo čakamo z zdravljenjem, se alkoholiku ne da več pomagati, ker je uničil preveč možganskih celic. Pojavi se končna demenca in z njo smrt.

Razmeroma pogosto se pojavljajo pri alkoholiku epileptični (božjastni) napadi. Do teh napadov pride včasih samo v stanju hujšega akutnega pijanstva. Takšni napadi minejo, ko se človek strezni ali če preneha piti. Pri epileptičnem napadu se bolnik ne-

nadoma onesvesti in pade, celo telo mu stresajo krči, dihanje preneha, na ustih pa se mu pojavi pena.

Napad traja približno 1 minuto, po napadu pa navadno nastopi globok spanec. Redkeje se pojavi prava, t. im. alkoholna epilepsija, ki se razlikuje od opisane po tem, da bolnik ne dobiva napadov samo v pijanosti, temveč se pojavljajo ne glede na pitje.

Pri kroničnem alkoholiku nastanejo pogosto okvare tudi na drugih organih. Najčeste so prizadeti jetra, želodec, trebušna slinavka in spolne žleze. Seveda pa so lahko zajeti tudi drugi organi, npr. srce, ledvice, vidni živci idr.

Posledica alkoholizma je tudi splošna prizadetost zdravstvenega stanja: alkoholik hitreje stari, hitreje postane nesposoben za delo in umrje približno 20 let prej kot nealkoholik. Odpornost organizma je zmanjšana, zato laže zboli, boleznj pa trajajo dalj časa in se teže zdravijo kot pri nealkoholikih.

Razen telesnih, povzročata alkohol tudi duševne motnje, od katerih so najpogostejše naslednje:

1) Akutna pijanost je posledica enkratne uporabe alkoholne pijače. Odvisna je od količine zaužitega alkohola in od njegove koncentracije v krvi opite osebe, pa tudi od številnih drugih činiteljev (npr. ali je kdo pil na tešče, ali po jedi, hitro ali počasi itd.). Težko akutno pijanostvo predstavlja eno od nevarnih oblik zastrupitev in se pogosto konča s smrtjo.

2) Patološka (bolezensko) pijanost karakterizirajo hude duševne motnje, ki se javljajo pri posameznih ljudeh v stanju akutne pijanosti, pogosto že po majhnih količinah alkohola. Značilno je, da postane človek v stanju patološke pijanosti napadalen in zmeden, po streznitvi pa se navadno ne spominja ničesar, ali pa zelo malo. Stanje patološke pijanosti preneha po dolgem končnem spanju.

3) Delirium tremens je najbolj poznana in najtežja akutna duševna motnja v toku kroničnega alkoholizma. Navadno nastopi hitro, posebno če je prišlo pri alkoholiku do neke druge bolezni, poškodbe ali vznemirjenja. Delirij se začne z nemirno, z motnjami zavesti, halucinacijami (privi-

di in slišanje glasov, s temperaturo, z močnim znojenjem, z motnjami v delovanju srca in dr. Bolnik izgubi krajevno in časovno orientacijo, ne prepozna oseb okoli sebe, telo pa je v neprestanem nemiru in tresenju. Delirij je treba zdraviti v bolnici. Kljub sodobnim metodam zdravljenja se bolezen v 10—15% konča s smrtjo.

Če alkoholik po prenehanju deliriju pije še naprej, se delirium tremens lahko tudi ponovi in bolnik ob kakem poznejšem deliriju umre.

4) Patološka ljubosumnost alkoholikov je česta posledica kroničnega alkoholizma. Lahko rečemo, da je ljubosumnost v milejši obliki karakteristična za kroničnega alkoholika. V hujših primerih pa se ljubosumnost razvije v težko duševno bolezen, ki onemogoča življenje bolniku samemu in članom njegove družine. Z ljubosumnostjo izzvani napadi na ženo zavzamejo prav absurdne in nemogoče oblike in lahko dovedejo do težkih napadov, pa tudi do uboja. Na alkoholika ni moč vplivati z nobenimi dokazi, ker je trdno prepričan o svojih boleznih mislih.

5) Demenca alkoholikov je popuščanje umskih sposobnosti pri prej normalni in intelektualno razviti osebi. Demenca je vedno posledica možganskega obolenja. Javlja se navadno po dolgotrajnem alkoholizmu kot njegova zaključna faza. Bolnik pozablja na novejšo dogodke, zamenjuje osebe in kraje, pogosto je zmeden in dezorientiran (ne spozna ljudi, ne ve za kraj in čas v katerem živi). Če demenca napreduje, postane bolnik povsem nesposoben za samostojno življenje. Odslej samo še životari, pogosto pa pride v poštev trajna oskrba v zavodu za kronične duševne bolnike.

»Alkohol niso samo razbite čaše, od ogorkov pregorele rjuhe; on je povzročitelj katastrofalnih prometnih nesreč; njegove posledice so prostitutirane hčere in hulgani po mračnih vogalih; za njim ostajajo milijoni izgubljenih delovnih ur. Alkohol je mora!« (Iz pisma nekega zdravljenega alkoholika)

Dr. Marija Žunter

JEKLO PRI NAS IN V TUJINI

Naše bralce bomo seznanili z nekaterimi primerjalnimi podatki, iz Kanade, ki ima približno isto število prebivalcev kot mi, tj. okroglo 20 milijonov.

leta). Ker je kapaciteta tamkajšnjih železarn 100% izkoriščena za potrebe domačega trga in le nekaj izvoza, je za prihodnje leto predvideno povečanje proizvodnje

Št. preb.	Površina km ²	Štev. preb.	Štev. preb. km ²	Proizvod. jekla v tonah	letno kg/preb.
Jugoslavija	255.804	20 milj.	78	2.800.000	130—140
Kanada	9.959.400	20 milj.	2	13.200.000	660

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je pri istem številu prebivalcev, Kanada po površini 38-krat večja od Jugoslavije in zelo redko naseljena, saj so severni arktični deli skoraj brez prebivalcev.

jekla na 17 milj. ton tj. za ca. 30%, proizvodnja jekla na prebivalca bo porasla približno na 800 do 820 kg.

Tveganost novih investicij je samo v konkurenci materiala iz Japonske, kateri je na vzhodni in zahodna obali Kanade za 13% cenejši od jekla domače proizvodnje.

Visoka industrializacija Kanade, ki je istočasno agrarna zemlja, je vzrok blagostanje tega naroda, saj na prebivalca pride okoli 3000—3500 USA dolarjev letnega dohodka, dočim pri nas okoli 700—750, konkretno v Sloveniji pa 850 dolarjev.

Nadalje proizvodnja jekla v Kanadi je 4,6-krat večja kot pri nas ter na prebivalca odpade 660 kg. (Podatki povpr. 1970—1971)

OBČINSKO TEKMOVANJE GASILSKIH ENOT V ŠTORAH

V soboto, 28. avgusta 1971 je Občinska gasilska zveza izvedla tekmovanje gasilskih enot. Enote, ki so štele po devet mož, so tekmovale v šolskem trodelnem napadu, štafeti z ovirama in redovnih vajah z 10 povelji.

Na stadionu v Štorah se je prijavilo za tekmovanje 11 enot. Izžrebali so startne številke in ob 15. uri pričeli s tekmovanjem. Način ocenjevanja so določili tako, da so pri tekmovanju ugotavljali le napake in tako zbirali negativne točke. Desetina z najmanjšim številom negativnih točk je zmaga.

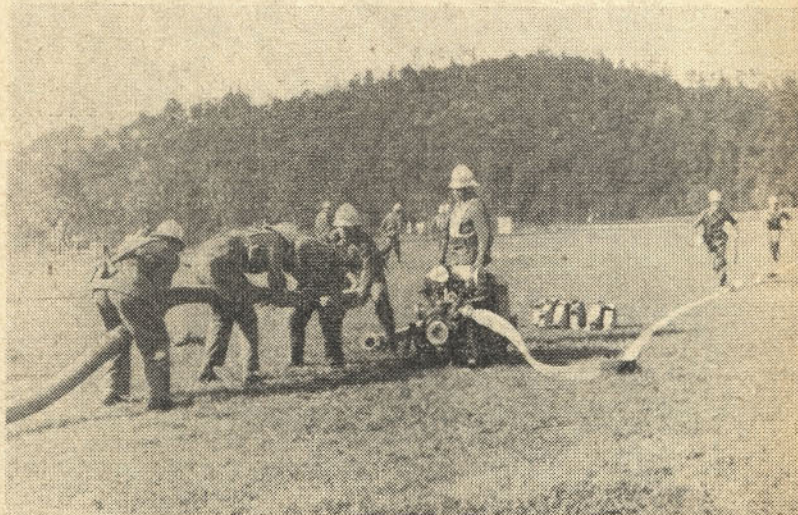
Vodja tekmovanja je bil Ivan Pasero, vodje komisij pa: za trodelni napad Štefan Krumpak, za štafetni tek Emil Žlender, za redovne vaje Stanko Leskovšek, za obračun Anton Mackošek. Tekmo-

vanje je bilo dobro pripravljeno in je v redu potekalo. Zaključek tekmovanja je bil v gasilskem domu v Štorah, kjer so prvi trije prejeli spominske plakete (zlato, srebrno in bronasto), ostali pa diplome.

Rezultati tekmovanja:

	točk
1. Železarna Štore	146,5
2. Teharje	151,5
3. Skofja vas	155
4. Prožinska vas	160,5
5. Ljubečna	165,1
6. Ostrožno	174
7. Gaberje	177,4
8. Metka	179,4
9. EMO	182,7
10. Trnovlje	199
11. Cinkarna	200,9

fm

S hitro in solidno izvedeno vajo so naši gasilci zasedli 1. mesto

DANE RUKAVINA

Ne vemo ne ure, ne dneva... V teh, navidez nepopolnih, besedah je skrita vsa nedoumljiva neprizanesljivost življenja, kruta in dosledna. Tej nepopustljivi zakonitosti smo podvrženi vsi. In če nas še tako boli, prej ali slej moramo doumeti, da v tem ni izbire. Boli nas, če izgubimo starega prijatelja, znanca, sorodnika, še bolj boleča je izguba mladih. Ne moremo razumeti, če nas zapusti človek v najlepših letih življenja, sredi ustvarjalnega dela.

Tako smo v jutranjih urah prvega dne septembra onemeli vsi, ki smo poznali Daneta Rukavina, obratovodjo šamotarne, ko smo zvedeli, da je v zgodnjem jutru tega dne omahnil v smrt. Dane, da je umrl, to je bilo nekaj nepojmljivega, bilo mu je komaj 45 let. On, ki je še včeraj poln načrtov in poslovnih skrbi hodil med sodelavci, vodil pogovore in dajal navodila za nemoteno poslovanje, zvečer pa med svojimi kegljarkami in kegljači vneto podiral keglje in razglabljal o tekočih nalogah te sekcije, je ležal sedaj negiben, nem med svojimi najdražjimi, skrušenimi ob nenadni izgubi ljubečega soproga in očeta.

Domala dvajset let je delal v šamotarni, večinoma kot asistent obratovodje, zadnjih nekaj mesecev pa, po odhodu obratovodje tov. Pečarja v pokoj, na tem odgovornem delovnem mestu. Njegov odnos do dela in do sodelavcev je pripomogel, da so ga vsi cenili in se mu zaupali v vseh zadevah, saj je v povojnih letih rasel s tem obratom in se z njim razvijal, ne samo kot strokovnjak v poklicu, temveč tudi v organih samoupravljanja, v sindikatu, posebno pa še v rekreacijskih prizadevanjih, v športu, zlasti v kegljanju. Težave tu, ovire tam, dobra volja in prizadevnost je vse premagovala in skupaj z vsemi se je veselil uspehov v podjetju in na športnem polju. Graditelj novega stadiona na Lipi, zlasti pa še novega trizeznega avtomatskega kegljišča ne morejo mimo njegovega imena in njegove požrtvovalnosti. Zmagovalci in zmagovalka na kegljaških tekmovanjih so in bodo svoje uspehe povezovali z njegovim imenom. S tisočeriimi nitmi je bil povezan s kolektivom in s športniki in ta povezanost bo še dolgo hranila spomin na Daneta Rukavina.

PROIZVODNJA JEKLA V AVSTRIJI

Naša sosednja država Avstrija, po površini trikrat manjša od naše države s približno trikrat manjšim številom prebivalstva, proizvaja letno za polovico več surovega jekla, tako da na prebivalca v Avstriji pride 570 kg jekla (pri nas pa samo 130 do 140 kg).

	Proizvodnja jekla milij. t kg/na 1 preb.	
Avstrija	4,08	570
Jugoslavija	2,80	130—140

IZ te tabele vidimo, da je proizvodnja jekla za leto 1970 znašala nekaj čez 4 milij. ton, dočim

bo naša proizvodnja v letošnjem letu predvidoma 2,8 milij. ton.

Za potrebe domače predelovalne industrije Avstrija uvozi le manjše količine dočim je naš letošnji uvoz predviden v količini 0,8 milij. ton, tj. približno 30 %.

Zanimivo je še to, da je gostota prebivalstva pri nas in v sosednji Avstriji približno enaka.

Zaradi orientacije navajamo naslove štirih, po drugi svetovni vojni podržavljenih jeklarn v katerih se proizvaja cca 90 % od skupne navedene proizvodnje:

Schoeller — Bleckman, Ternitz pri Dunaju;
VÖST, Linz, Alpine — Montane, Donawitz — Kapfenberg;
Böhler — Werke, Leoben.

JEZIKOVNI TEČAJI

Delavska univerza Celje organizira tečaje za naslednje tuje jezike: angleščino, nemščino, italijanščino, francoščino, španščino in ruščino.

Začetni, nadaljevalni in konverzijski tečaji omenjenih jezikov trajajo 60 ur, to je 4 mesece, 2 krat na teden po 2 uri. Šolnina za posamezni tečaj je 300,00 din. Učbenike dobite za doplačilo na samem centru. Tečaji so v treh izmenah: ob 16.00, ob 18.00 in ob 20.00 uri.

Zimski tečaji se prično vsako

leto po 15. septembru. Spomladanski tečaji se prično 20. januarja. Vpisovanje traja od 1. decembra do 15. januarja.

V tečaj se prijavite z navadno dopisnico! Navedite vaš naslov, jezik in stopnjo tečaja in v kateri izmeni in katere dneve bi želeli obiskovati tečaj.

DELAVSKA UNIVERZA CELJE, Center za poučevanje tujih jezikov, Celje, Cankarjeva ulica št. 1/II, telefonska številka 32-24 in 25-34.

JAKOB VODOPIVEC

Malo je starejših ljudi, zlasti družbeno-političnih delavcev, ki ne bi poznali Jakoba Vodopivca, predvojnega borca za delavske pravice, drznega, kadar je bilo treba zagosti režimski policiji, kadar je bilo treba zastaviti ostro besedo za izkoriščane delavce, nasmejanega pa, kadar je bil sredi delavcev in tistih, ki so se skupaj z njimi borili za pravičen kos kruha. Izhajal je iz delavske družine na Ostrožnem, ki je štel 11 otrok, zato je že v mladih letih okusil težave življenja, nenaklonjenega ponizanim in raz-

naprednem tisku zavzemal za pravice zapostavljenih, je moral večkrat v največjem pomanjkanju prijeti za najtežja dela, saj je moral po očetovi smrti vzdrževati vso družino. Toda Jaka se ni dal ugnati. Ob delavskem zletu v letu 1935 je na Starem gradu izobesil rdečo zastavo, čeprav je grad zasedla policija. Še večkrat je zagodel oblastnikom. Trn v peti je bil petokolonašem, ki so mu očitali, da hoče »rešiti Jugoslavijo«. Ko so oblastniki zgradili taborišča za politično »nevarne«, je bil med interniranci v Ivanjci tudi Jaka. Hudo je bilo, kar je poudaril ob izselitvi v Srbijo po okupaciji naše dežele, ko je dejal: »Potrpeti je treba, vse bomo izdržali, saj ne more biti hujše, kot je bilo v Ivanjci.« In je izdržal, kot mnogi trpini. Vrnil se je z ženo Kristino, toda ostala sta brez sina, padel je v partizanih. Tudi sam, čeprav bolehen, je našel pot v hosto. Po osvoboditvi je odšel v beograjsko bolnišnico, od tam pa nazaj v Celje, kjer je delal najprej kot okrožni tajnik sindikatov, potem pa še na drugih delovnih mestih, dokler se ni zaposlil v industrijskem magazinu v Štorah in bil upokojen kot revizor ekspedita.

Mučna je bila njegova življenjska pot, mnogo je pretrpel, zadnjih 15 let je bil že hudo bolan, pa se je še vedno zmuznil smrti in jo »opeharil«, kakor je rad v šali dejal, humor je bil njegov konjiček. Nazadnje pa ga je ukanila, v 73. letu je izmučen klonil. Z njim je odšel iz vrst starih proletarskih borcev še eden, ki je mnogo prispeval v borbi za boljšo socialno ureditev, za boljše življenjske pogoje.

žaljenim v avstroogrski monarhiji in pozneje v monarhistični Jugoslaviji. Ker se je že zgodaj pričel boriti v delavskih vrstah proti krivicam in zatiranju delavstva, ker je sodeloval v štrajkih in jih sam tudi organiziral, ker se je v

Novosti iz strokovne knjižnice

Socialna patologija, MK Ljubljana, 1969, S-2636.

Elektroindustrija Jugoslavije, grana 119, I. 1971, S-3354/1, 2.

Stahl-Eisen kalender 1971.

KAPLAN B. G.: Express rasčet osnovnih matematiko-statističeski pokazatelei, Baku 1970, S-0299.

TASCHENBUCH der Giesserei — Praxis 1971.

ZBIRKA spolnotrgovinskih deviznih in carinskih propisa, Knjiga 1, 2. Beograd 1971, S-0300/1, 2.

Keramische Sonderwerkstoffe in der Industrie, Vulkan-Verlag, I. 1969, S-3502.

Hovath Aurel: Physikalisch-chemische Berechnungen in der Metallurgie, Budapest, 1970, S-2642.

Neumann Horst: Kalibrieren von Walzen, VEB, Leipzig 1969, S-2641.

Metallurgija cvetnih metallov, Moskva 1970, S-2640.

Kösters Franz: Walzwerke für Profil- und Stabstahl, Band I, II, Verlag Stahl — Eisen 1971, S-2639/I, II.

Soom Erich: Einführung in die lineare Programierung 1970, S-2637.

Knueppel Helmut: Desoxydation und Vakuumbehandlung von Stahlschmelzen, Band I. Düsseldorf, 1970, S-2637.

Kapaciteta livnica jugosl. železara UJZ 1971, S-3507.

Röhrig K., Wolters D.: Legiertes Gusseisen, Band I, 1970 S-3503.

Metalurgija IX, 1970 br. 4, Internac. kolikvij — Uložak za bešavne cevi, Sisak 1970, S-3506.

Energetsko-ekonomski odnosi velikih potrošača i udružene elektropriivrede 1970, S-3505.

Moderno rukovodjenje komercijalnom delatnosti I/1, 2, II/1, 2.

Dulović Ljubomir: Memoriranja in pronalazjenje informacija. Metode in sredstva, Bgd. 1970, S-2545.

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in tast

VERDEL ANTON

Vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti se najlepše zahvalujemo. Za darovane vence ter ostalo pomoč se zahvalujemo Zelezarni Štore in sostanovalcem ter godbi na pihala »FRANCE PREŠEREN« iz Celja.

Žalujoci
žena in hčerka z
možem

STORSKI ZELEZAR. Glaslo delovnega kolektiva Zelezarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Urednik Rudolf Uršič — Uredniški odbor: dipl. ing. Janez Barborič, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Stane Sotler, Rudolf Uršič, dipl. ing. Niko Zakonjšek in Ivan Zmahar — Tisk CETIS grafično podjetje Celje — 1971

KADROVSKE VESTI

V mesecu avgustu 1971 so bile naslednje kadrovske spremembe v naši delovni skupnosti.

Iz JLA so se vrnili:

SEC FRANC, strojni ključavničar, mehanična delavnica; ZUPANC VIKTOR, delavec, livarna sive litine; FAKTOR SLAVKO, delavec, elektroplavž; KAMPUŠ JOŽE, delavec, ekspedit; RUPNIK ALOJZ, obratni električar, elektroobrat; KESE DRAGO, strojni ključavničar, mehanična delavnica, ZIMŠEK JOŽEF, strugar, obdelovalnica valjev; ŠKOBERNE BRANKO, strojni ključavničar, promet.

Novi člani delovne skupnosti

V livarni sive litine se je zaposlil: KOTNIK MILAN — delavec. V livarni valjev: KOVACIČ DRAGO, delavec; JANKOVIČ STANOJE, PK zidar; PERC STANISLAV, delavec; VOGRINC MIHAEL, delavec. V valjarni I.: BREČKO FRANC, SMAJLOVIČ HAJRUDIN, STANOJEVIČ JOVAN, NARIČ MILE, KERIČ TEDO, SEKULIČ DJORDJE — vsi delavci. V valjarni II.: FILEJ VENCE-SLAV, GRADIČ ANTON, GRACNER ALBERT, TOVORNIK JOŽE — vsi delavci. V obdelovalnici valjev: KAČIČNIK KARL, strojni ključavničar, SMOLE JANEZ, strugar, JAZBINŠEK SILVO, PK strojni ključavničar, MIKŠIČ IVAN, strugar, ZUPANC BOJAN, strugar, MIKEZ MILAN, delavec. V mehanični delavnici: LEVEC MILAN, SIVKA IVAN, ULAMEC MIROSLAV — vsi strojni ključavničarji, JAŠAREVIČ ISMET, ključavničar, ČANŽEK VLADIMIR, klepar. V jeklarni: SALKIČ ANDO, delavec; NISIČ ANDO, MAJKAVČAN MIRKO, TOVORNIK VITAL — vsi delavci. V komunalnem oddelku: NOVAK IVANA, delavka. V šamotarni: GORIŠEK ZDRAVKO, delavec. V komercialnem sektorju: PEVEC NADA, ekonomski tehnik, kot pripravnica. V tehničnem sektorju — obdelovalnici valjev: MILANOVIČ SLOBODAN, dipl. strojni inženir. V energetskega obratu: KOVAČEVIČ SADIL, ključavničar; na elektroplavžu: NIKIČ FERDIN, delavec in PEPERKO VINKO, delavec. V elektroobratu: DELIBEGOVIČ PAŠEGA in JURIČ IVO — oba elektromehaničar. V UOS se je zaposlila: MRAVLJAK IRENA — gradbeni tehnik.

Na odsluženje kadrovskega roka v JLA so odšli:

MIHEVC MILAN, orodjar iz mehanične delavnice; ŠTANCER FRANC, delavec iz valjarne I, ZAFRAN MIRKO, premikač iz prometa.

Po lastni želji so odšli:

DOBRIKOVIČ BOŽO, delavec iz valjarne II; ČAGALJ JOSIP, elektrotehnik iz energetskega obrata — merilna služba; ZAZIJAL BOGOMIR, obratni električar, elektroobrat; KRIZNIK ANTONIJA, administratorka v rekreacijski enoti.

V preizkusni dobi je prenehalo delovno razmerje:

GABER FRANC, delavec iz valjarne, KOVAČEVIČ DRAGO, delavec iz livarne valjev; JANKOVIČ STANOJE, delavec iz livarne valjev; ZANULLAHI SULE, delavec iz valjarne, SMAJLOVIČ HAJRUDIN, delavec iz valjarne. Samovoljno so prekinili delovno razmerje:

TIČAR FRANC, delavec iz valjarne; MAČEK ALOJZ, delavec iz jeklarnice, FÜRER FRANC, strojni ključavničar iz elektroobrata; SPILJAK MIRKO, delavec iz stanovanjske enote; BAUMKIRHNER DRAGO, žerjavovodja iz elektroplavža; ZALOKAR VINKO, delavec iz jeklarnice; KROF JOŽE, delavec iz valjarne II; LEBER FRANC, delavec iz livarne valjev; KORŽE FRANC, strojni ključavničar iz kaliberske delavnice; KNEŽEVIČ BOŠKO, strojni ključavničar iz obdelovalnice valjev; ZAFRAN JOŽE, strojni ključavničar iz prometa; HAJNŠEK LEOPOLD, delavec iz livarne valjev; KOZOLEC FRANC, delavec iz livarne valjev; ŠTRAUS VINKO, PK strugar iz obdelovalnice valjev; BOVHA MARJAN, delavec iz stanovanjske gradbene enote; VREČKO STANISLAV žerjavovodja iz livarne valjev.

Naraščaj v družini so dobili:

PLAHUTA FRANC iz jeklarnice; VOGRINC RUDI iz valjarne I;

KOSI ANTON iz valjarne; KRISTAN MIHA iz obdelovalnice valjev; PLANINSEK IVAN iz prometa, KAPL STANKO iz jeklarnice; PINTER STANKO iz livarne sive litine; PEČEK FRANC iz livarne sive litine; STOPINSEK VINKO iz energetskega obrata; FIRANT STANKO iz jeklarnice, SKALE EDI iz livarne sive litine; KOLAR VINKO iz obdelovalnice valjev; GRADIŠNIK JOŽE iz elektroplavža.

Čestitamo!

Na novo življenjsko pot so stopili:

RABUZA IVAN iz livarne valjev; ZUPANC MARTINA iz finančnega sektorja, SELIČ FRANC iz livarne valjev in TURNSEK DANICA iz komercialnega sektorja.

Želimo jim mnogo družinske sreče!

V mesecu avgustu sta bila upokojena:

KNEZ JAKOB, rojen 20. 7. 1920 v Trobnem dolu, sedaj stanuje v Dobju pri Planini. Prvič se je za-

poslil leta 1938 v Libojah, nato pa je leta 1941 odšel v Gradec, kjer je delal v papirnici do leta 1942. Vpoklican je bil v nemško vojsko, kjer je bil do leta 1944, od tam pa je odšel v NOB in sodeloval vse do osvoboditve. Dne 27. 1. 1947 se je zaposlil v Železarni Štore v obratu jeklarni, kjer je delal na raznih delovnih mestih vse do 2. avgusta t. l., ko je bil zaradi slabega zdravja invalidsko upokojen kot invalid I. kategorije.

DOBOVIŠEK FRANC, rojen 26. 1. 1913 v Podgradu, sedaj pa stanuje v Bezovju pri Sentjurju. Izučil se je za čevljarja in nato delal pri raznih obrtnikih. Od leta 1940 do 1945 pa je bil samostojni obrtnik. Dne 7. 7. 1952 se je zaposlil v Železarni Štore — obratu livarni sive litine in delal največ na delovnem mestu strojnika priprav. peska. Dne 3. avgusta 1971 pa ga je invalidska komisija zaradi slabega zdravstvenega stanja upokojila kot invalida I. kategorije.

mu poškodovala sredinec desne roke.

LUGARIČ Jože (16 mesecev). Pri izvlačanju vezivnega železa iz ulitka se je ulitek premaknil in ga udaril po gležnju desne noge.

OBDELOVALNICA VALJEV: ČOKARA Ivu (1 mesec) je pri struženju padel tujek v desno oko.

KAČIČNIK Drago (1 mesec). Pri brušenju noža mu je ta spodrsnil in si je obrusil palec leve roke.

ELEKTROBRAT: DIACI Ciril (2 leti) se je vbodel v kazalec desne roke pri demontaži signalne svetilke.

PROMET: RATAJC Mirko (2 meseca). Pri premiku vagonov v obdelovalnici II je delavec tega obrata nemarno vrgel pod kolo vagona tram, kar je povzročilo poskakovanje vagona in padec premikača iz vagona. Poškodoval si je levo stran reber in kolk. »KAJ BI BILO, CE BI PADEL POD VAGON?«

NEZGODE PRI DELU

V mesecu avgustu 1971 je bilo po obratih in oddelkih naslednje število nezgod pri delu:

	Kumulativa	
	avgust 1971	1970
Elektroplavž	1	6
Jeklarna	3	19
Valjarna I.	1	19
Valjarna II.	2	12
Livarna I.	4	27
Livarna II.	2	18
Obdelovalnica valjev	2	12
Elektroobrat	1	6
Promet	2	6
Ekspedit	2	9
Skupaj	20	

Brez nezgode pri delu so bili v tem mesecu naslednji obrati in oddelki:

Modelna mizarna, šamotarna, mehanična delavnica, energetske obrat, razvojni oddelek, OTK, Komunalni oddelek in ostalo.

S prihodom in povratkom z dela imamo naslednje število prijavljenih nezgod: 2 iz šamotarne in 1 iz prometa.

Pri delu so se poškodovali:

ELEKTROPLAVŽ:

ČESNIK Jože (7 let) si je poškodoval rebro, ko se je zaradi goste pare zadel ob železno ladjo.

JEKLARNA:

VOVK Janezu (3 leta) so se prevrnile klešče po nogah in mu poškodoval prste na desni nogi.

ZEME Bernardu (10 let) je pri odstranjevanju rje z železa Železar jj 14 poškodoval drobec arkado nad levim očesom.

ŠKET Alojz (4 leta) je prenašal venec ploščatega železa, pri čemer mu je stisnilo tretji prst desne roke.

VALJARNA I.

POGLSEK Anton (12 let). Pri prekladanju železnih palic, je ta na drugi strani stolice padla na tla, vzvalovila in ga udarila po licu.

VALJARNA II.:

PAHOLE Alojz (5 let). Valjanec je izšel krivo iz ogrodja in ga opeknel nad gležnjem leve noge.

JELENC Martin (2 meseca). Izhajajoči valjanec ga je zadel v ramo in zbil po tleh, kar je povzročilo opekline po prsni in nad laktom desne roke. Do nesreče je prišlo, ker je sodelavec predčasno s prevlačilcem prevlekel naslednjo palico.

LIVARNA I.:

KRIZNIK Vinko (2 leti). Pri odbijanju vlivka s kladivom se je ta razletel na več kosov, eden od teh pa mu je padel na desno nogo.

KOROŠEC Milan (1 mesec). Med nabijanjem forme je z nabijačem zadel ob leseni nalivke, od tod pa se mu je nabijač odbil v obraz.

TOPLIŠEK Stanku (8 mesecev) je zaradi nekoordiniranega dela žerjavovodja spustil 1 kalupni okvir na tretji prst desne roke.

SENICA Ivanu (5 let) je brizgnilo tekoče železo iz kokile in ga opeklo po obrazu.

LIVARNA II.:

ČATER Rado (5 dni). Zaradi nepravilnega ravnanja z Demagom, ga je stisnila posoda s peskom in

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dobrega moža in očeta

DANETA RUKAVINA

se iskreno zahvaljujemo prijateljem, sostanovalcem in znanecem ter vsem, ki so darovali cvetje in vence, nam osebno ali pismeno izrazili sožalje in sočustvovali z nami. Posebna zahvala zdravnikoma dr. Ravnikarjevi in dr. Voušku za nesebično pomoč.

Še posebej se zahvaljujemo guvernikom za tolažilne besede; pristrčna zahvala železarni Štore, podjetju »Elegant« Celje in njunim organizacijam, prav posebej DE šamotarne in ŠD Partizan-Kovinar Štore, zlasti keg-ljaški sekciji ter občinskemu odboru ZRVS Celje. Prav lepa hvala tudi godbi in pevčemu.

Zalujoči: žena Elga, hčerki Lučka in Petra, oče Ante ter ostalo sorodstvo.